Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 453 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 8 ՅՈՒԼԻՍ 1885 (Ն. Տ.) 20 ՅՈՒԼԻՍ 1885 8 ՇԷՎՎԱԼ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ԳԱՑՏԱՆՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրուշ, երկու անգամի համար 2 ղրուշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։

Օրագրիս ուղղուելիք նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ՏՊԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան, իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէիւ

رلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده «ارەولك»

غزته‌سی اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	տարեկան	գաղղիական արծաթ		200
» »	վեցամսեայ	»	»	100
» »	եռամսեայ	»	»	50
Գաւառաց համար և տէրութեան թղթատարով	տարեկան		»	240
Գաւառաց համար և տէրութեան թղթատարով	վեցամսեայ		»	120
Օտար երկիրներ	տարեկան	ֆրանք		56
»	վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։
Խմբագրութեան ղրկուած ու չհրատարակուած գրութիւնները ետ չ'դարձուիր։

Ծանուցմունք կ'ընդունուին
ԻՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՇԱԲԱԹ, 6 ՅՈՒԼԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ
ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐՆ

[illegible]։ Ի շարս անցեալ եօթնեկի ազգային գլխաւոր դիպաց, կը յիշենք նախ Ս. Պատրիարք Հօր այցելութիւնն ի Կայսերական Պալատ։ Անյիշելի սովորութիւն մըն է որ Պայրամի տօնին առթիւ զանազան ազգաց հոգեւոր գլուխները Վեհ. Սուլթանին իսկ Ներկայանալով արտայայտեն իրենց բարեմաղթութիւնները։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն շատ անգամ կը բարեհաճի զ'իւր բարձր գոհունակութիւն արտայայտել Նոցա շնորհաւորութեանց համար, առանց անպատճառ Իւր Ներկայութեան ընդունելու զանոնք։ Ուստի և այս Պայրամին, Պատրիարքներէն ո՛չ մին Ն. Կ. Վեհափառութեան Ներկայացաւ։ Ինչպէս Նախընթաց առթիւ մը, Օգոստափառ Ինքնակալն հաճեցաւ Իւր առաջին սենեկապետի միջոցաւ ծանուցանել Հայոց Պատրիարքին, — որպէս Նաև Հայ-կաթոլիկ Հասարակութեան Պատրիարքին — թէ ուրիշ անգամ մը մասնաւորապէս պիտի բարեհաճի Իւր Ներկայութեան ընդունիլ զՆ. Սրբազնութիւն։

* * *

ՆՈՐ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Մենք ալ կ'անցունենք մեր փոքրիկ «վարչական տագնապ»։ Որովհետեւ ձեռերու կողմէ ետ չենք մնար շատ աւելի կարեւոր հասարակութիւններէ, մեր մէջ ալ Նոր Վարչութեան մը կազմութիւնը կը բախէ «դժուարութեանց»։ Մանրանկարը կատարեալ ընելու համար ի՞նչ կը պակսի ապաքէն . . . ։ Բայց կէտ մը կայ ուր մանրանկարը պիտի թերանար ի կատարեալ նմանութենէ նախատիպ օրինակներուն, եթէ «վարչական տագնապը» չատանար նաև «լուծում» մը։ Այս վերջին բառ, սակայն, երբ մեր մէջ ի կիր առեալ, սխալ հասկցուելու չի գար։ Կը յուսանք, ամեն ազգասէր Հայ պարտի ջերմեռանդօրէն յուսալ, թէ «լուծումը» չը պիտի նշանակէ քայքայում, — ամեն վարչական իշխանութեան քայքայում, երբ կարող ազգայինք պատասխանատուութենէ խոյս տալու հոգը միայն տածեն, և սուրբ երկիւղածութեամբ մը խորշին ամեն ազգային պաշտօններէ։

Իրողութիւնն այն է թէ, ինչպէս կը զգացնէինք մեր վերջին Շաբաթական Տեսութեամբ, Նորընտիր Քաղ. Ժողովոյ անդամոց երեք չորրորդն հրաժարական ղրկած են։ Կարծես թէ խնդրոյ տեղի չտալու համար, հրաժարեալք խօսք մէկ ըրած կ'երեւէին՝ պարզ հրաժարական միայն տալու։ Բայց երբ 12 ընտրելոց 9ը կը հրաժարին, կարծենք սրամտութիւն չէ հաւատալ թէ պարզ լինին հրաժարականք։ Անշուշտ չարժառիթներ կան, աւելի կամ նուազ օրինաւոր և արդարանալի, որք Ազգ. Ժողովոյ փառահեղութեան ցոյցով պատուեալ կարգ մը ազգայինները միահամուռ կը բերեն ի մի և նոյն որոշում։ Մենք հետամուտ եղանք նոյն իսկ հրաժարողներէն սորվելու իրենց հրաժարման պատճառներն, և աւասիկ ընդհանրապէս ինչ որ առարկեցին մեզ. «Ազգ. Ժողովն Նիզամական Խորհրդարանի մը ձեւերը կ'ընդօրինակէ իւր հարցումներով ու հարցաքննութիւններով, որոց հետ զբաղիլ սովորականէն աւելի ժամանակ և խորհուրդ կը պահանջէ։ Ամեն ոք քննադատ է Ազգ. Ժողովոյն մէջ։ Վարչութեան գործը դիւրացնել մտածող չկայ։ Խմբակներ, կուսակցութիւններ կ'երեւին, որոց հետ խաղալու ո՛չ կամք, ո՛չ ժամանակ ունինք։ Կը յօժարինք Ազգին ծառայել մեր կարողութեան չափով. բայց կը գուշակենք թէ այս գրութիւն առաջին օրէն դժուարութիւններ պիտի յարուցանէ մեր աշխատանաց դէմ։ Կը հրաժարինք գործելէ, գործելու դիւրութիւն չտեսնելով։»

Այս գանգատներու մէջ հարկաւ արդարութիւն կայ քիչ մը։ Ցիրաւի, Երեսփոխանութեան մէկ մասը կատարած կը համարի իւր պաշտօն, եթէ միայն քննադատութիւն ընէ։ Առանց նայելու գործողութեան միջոցներուն տկարութեան կամ չգոյութեան, առանց ոյժ տալու Վարչութեան, արդիւնք կը պահանջէ։ Բայց յանցանքը բոլորովին Երեսփոխանութեան չէ։ Վարչութիւն մը, եթէ պէտք կը զգայ Երեսփոխանութեան աջակցութեան, ակներեւ է թէ պարտի յարգել զԵրեսփոխանութիւն և խնդրել անոր օժանդակութիւնն։ Արդ, մենք տեսանք Վարչութիւններ, որք շաբաթներով ու ամիսներով չէին երեւեր Երեսփոխանութեան մէջ, Ներկայացուցիչ չէին ղրկեր, լուսաւորելու զԵրեսփոխանութիւն, կարելին ու անկարելին, հարկաւորն և երկրորդականն անոր հասկցնելու, ի դիւրութիւն Վարչական պաշտօնավարութեան։ Եթէ Վարչութիւն մը կարօտ չէ Երեսփոխանութեան, անոր քննադատութիւններէն ալ վշտանալու պատճառ չունենար։ Բայց եթէ, ինչպէս է իրօք, կարօտ է Երեսփոխանութեան, պարտի իրեն գործակից և խորհրդակից առնուլ զայն, ուղղել նորա վիճաբանութիւններն և որոշումներն, և իւր Ներկայութեամբ և անկեղծ լուսաբանութեամբք, մեծամասնութիւնն իւր կողմ պահել միշտ։ Ամեն անգամ որ Վարչութիւն մը յարգած է զԵրեսփոխանութիւն, կամ բուն բառն ըսենք՝ ճանչցած է Երեսփոխանական Ժողովոյ մը գոյութիւնը, գոհութեամբ տեսած ենք թէ Երեսփոխանական մեծամասնութիւն մը Վարչական ամեն յայտարարութեան հաւատալու և ըստ կարի Վարչութեան վրայ քիչ բեռ դնելու տրամադրութիւն մը ցուցած է։ Քննադատներ անշուշտ միշտ պիտի գտնուին. բայց շատ անգամ քննադատներու գոյութիւնը նոյն իսկ Վարչութեանց օգտակար կը հանդիսանայ, գրգռելով մեծամասնութիւնը՝ Վարչութեան շուրջ համախմբուելու և զայն պաշտպանելու, երբ պատշաճ յարգանք տեսնէ Վարչութեան կողմէ։ — Ամեն անոնք որ մօտէն դիտած են Ազգ. Ժողովոյն և իրարու յաջորդող Վարչութեանց յարաբերութիւններն, անշուշտ իրաւունք պիտի տան այս դիտողութեանց։ Առանց Երեսփոխանութեան մէջ մտնելու իրերը դուրսէն դիտողներ կրնան իրօք կարծել թէ արդարեւ կայ Երեսփոխանական խմբակ մը որ Վարչութեանց ընթացքը խափանել իրեն սկզբունք դրած է։ Բայց Երեսփոխանութեան Ներքին վիճակին փորձառական գիտակցութիւն մը ցոյց պիտի տայ թէ, երբ Վարչութիւն մը քիչ մը ճարպիկ է և կը պարունակէ խօսիլ գիտցող գէթ երկու կամ երեք անդամներ, — տարրական պէտք մը որոյ բացակայութիւն ցաւալի կերպիւ զգալի եղած էր վերջին Վարչութեանց ոմանց վրայ, — այնպիսի Վարչութիւն մը անշուշտ իւր կողմ կ'ունենայ Երեսփոխանական ստուար մեծամասնութիւն մը, բաւական է որ իւր գործոց մէջ Օրէնքէն չշեղի յայտնապէս և անտես չընէ ազգային հիմնական շահեր։

Նորընտիր Վարչութեան անդամոց մէջ կան խորհրդարանական կեանքէ և վարչական գործերէ հասկցող գանէ քանի մը ճարտարախօս անձինք, որք կրնան լրացունել Վարչութեան այս պէտքը, և Երեսփոխանական մեծամասնութեան աջակցութիւնն ապահովել Վարչութեան համար։ Վստահութեան երկրորդ ցոյցը զոր Երեսփոխանութիւնն իւր վերջին նստի մէջ տուաւ Վարչութեան հրաժարեալ անդամոց՝ պարտի զանոնք քաջալերել՝ հրաժարման ամեն խորհուրդ ի բաց թողուլ և լուրջ ջանք մ'ընել ազգային գործոց մատակարարութեան համար։ Կ'ընդունինք թէ դիւրութեան պէտք ունին, և այն ընդհանուր ապահովութենէ զատ զոր վերև փորձեցինք տալ իրենց, կը կարծենք թէ աւելի զօրաւոր ապահովութիւն իրենք անձամբ կրնան ձեռք բերել, եթէ պաշտօն ընդունելով գծեն Վարչական ծրագիր մը, ցուցնելով թէ ինչ գլխաւոր խնդիրներ կ'առաջադրեն կարգադրել և ինչ մեթոտով, և պարզելով իրենց ընդհանուր տեսութիւն ազգային գործոց տալ պէտք եղած ընթացքին վրայ։ Կրնան զայս հիմնագիր ներկայացնել Երեսփոխանութեան, և ստանալ կանխաւ անոր հաւանութիւնն, և յայնժամ ապահով կրնան լինել թէ, ցորչափ իրենք հաւատարիմ մնան իրենց հիմնագրոյն, պիտի չարունակեն վայելել անխափան ստուար մեծամասնութեան մը աջակցութիւնը։ Թերեւս Նորութիւն մը համարուի այսպիսի [illegible] մը պատրաստութիւնը, բայց անշուշտ օգտակար նորութիւն մը կը լինի, որ մի և նոյն ժամանակ ցոյց կուտայ Վարչութեան թէ ինչ պայմաններու մէջ հաստատ մեծամասնութիւն մը պիտի ունենայ իւր կողմ, և Երեսփոխանութեան՝ թէ ինչ պարտի ակնկալել Նորակազմ Վարչութենէն։

Կը յուսանք թէ նոր Վարչութեան հրաժարեալ անդամք չոր հրաժարականով մը կատարած չպիտի համարին իրենց պարտականութիւն առ Ազգն, և ազգային գործոց ընթացքին վրայ իրենց հայեացքն յայտնելով Երեսփոխանական հաստատ մեծամասնութեան մը աջակցութիւնը ձեռք բերելու փորձ մը պիտի փորձեն, իրենց վերապահելով հրաժարիլ վերջնապէս, եթէ չկարենան Երեսփոխանութեան հետ գոյացնել համաձայնութիւն մը որ դիւրացնէ իրենց պաշտօն։

Բայց երբ մեր առջեւ կ'ունենանք Վարչութիւն մը, որ ընտրուելուն պէս մեծամասնութեամբ կը հրաժարի, ուրիշ խնդիր մ'ևս կ'ելնէ մեր դիմաց, զոր չենք կրնար անտես ընել։ — Ազգ. Ժողովն Ատենապետաց Դիւանին իրաւունք մը տուած է, որ անշուշտ պարտք մը, պատասխանատուութիւն մը կը դնէ այս Դիւանի վրայ։ Երեսփոխանութիւնն Ատենապետաց Դիւանը կ'արտօնէ Քաղ. Ժողովոյ ընտրելեաց երկպատիկ ցանկ մը շինելու, յորմէ դուրս ընտրութիւն չի կատարեր ինք։ Երբ Երեսփոխանութիւնն այսպէս իւր մի կարեւոր իրաւունք կը փոխանցէ իւր մէջէ կազմեալ մարմնոյ մը, անշուշտ ի փոխարէն բան մը կ'ակնկալէ։ Ատենապետաց Դիւանը կը պարտի ջանալ այնպիսի ընտրելեաց ցանկ մը շինելու, որոց նկատմամբ գէթ մտաւորապէս ապահովութիւն մ'ունենայ թէ պաշտօն պիտի ընդունին երբ ընտրուին, և թէ երբ պաշտօն ընդունին՝ զիրար հասկցող մարդիկ պիտի լինին։ Երբ, առանց բնաւ այսպիսի ապահովութեան, Ատենապետաց Դիւանն անխտիր ամեն արժանաւոր համարուած անձերու ցանկ մը կը բերէ Ազգ. Ժողովոյն, իրօք բնաւ դիւրութիւն մը չի տար Երեսփոխանութեան։ Ինչո՞վ կը տարբերէր ընտրութեան արդիւնքն, եթէ ամեն Երեսփոխան իւր արժանաւոր համարած անձանց ցանկ մը ձգեր քուէատուփին մէջ, առանց ո՛ և է Դիւանի միջամտութեան։ Բայց երբ Ատենապետաց Դիւանն իրաւունք մը կը ստանայ սահման մը դնելու Երեսփոխանաց ազատ ընտրութեան, այս իրաւանց փոխարէն ինքնայայտ է թէ պատասխանատուութիւն մ'ալ կը ստանձնէ, — քանի որ չկայ իրաւունք առանց պատասխանատուութեան, — առաւել կամ նուազ ապահովելով զԵրեսփոխանութիւն թէ երբ իւր նշանակած անձինք ընտրուին՝ գո՛նէ մեծամասնութեամբ պիտի ընդունին պաշտօն։ Ընդհակառակն, արդի պարագային մէջ կը տեսնենք որ կը հրաժարին նոյն իսկ Ատենապետաց Դիւանի անդամներ, որք նոյն Դիւանի յանձնարարութեամբ Քաղ. Ժողովոյ անդամ ընտրուած էին։ Յայտնի է թէ անպատեհութիւն մը կայ հոս, և թէ Երեսփոխանութիւնն իրաւունք ունի ապագային մէջ Ատենապետաց Դիւանէն աւելի խնամեալ աշխատութիւն մը պահանջելու ի փոխարէն մեծ զոհողութեան, զոր կ'ընէ՝ իւր ազատ ընտրութեան իրաւունքը սահմանափակելով Ատենապետաց Դիւանէն գալիք երկանուն ցանկի մը վրայ։

* * *

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԵՒ
«ՆԵՐՍԷՍ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ» ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ

Շաբթուս մէջ, այս կրկին Կրթարանաց հաստատման գործն ստանձնող Պատ. Յանձնաժողովը նոր քայլ մ'ևս առաւ, 300 ոսկի վճարելով ի հատուցումն [illegible] կալուածոց, որոց հասոյթք պիտի յատկանան Կեդրոնական Վարժարանին։ Մայիս 24ին Նոյն Յանձնաժողով 625 ոսկի վճարած էր, որով ցարդ վճարուած գումարն է միայն 925 ոսկի, մինչ վճարելի պարտքն է 1,700, ոսկի և մինչ հոգելոյս Տ. Ներսէս Պատրիարքի առաջարկութեամբ ստորագրուած գումարն էր 1,450 ոսկի։ Այս թուանշանք, ինչպէս Նաև գործոյն վերաբերող թըւականաց տարբերութիւնք, բաւական պերճախօս են, և երկար խորհրդածութեան պէտք չեն զգացներ։ Ներսէս Վարժապետեան Ուսումնարանի Ընկերութիւնն յանձն առած էր Սեպտ. 1ին բանալ զԿեդրոնական Վարժարան. իսկ այս ընթացքով կը վախնանք թէ մի՛ գուցէ վերջին ժամուն չափազանց աճապարելու պէտք տեսնուի։ Ընկերութեան ցարդ ցուցած գործունէութեան բաւելիք չկայ, բայց ակներեւ է թէ փութաջանութեան աստիճանն որով կը զբաղի ի գըլուխ հանել այս երկու կարեւորագոյն ձեռնարկներ՝ ընդհանուր ակնկալութեան համապատասխան լինելէ հեռի է դեռ։ Ընկերութիւնն երկու որոշ յանձնառութիւն ունի. հիմնել Կեդրոնական Վարժարանը, պաշտօնական բացումը կատարելով առաջիկայ Սեպտ. 1ին և ո՛չ աւելի ուշ, և հիմնել միանգամայն հոգելոյս Պատրիարքին անուան Նուիրեալ գիշերօթիկ կրթարան մը։ Երեք կամ չորս տարիներէ հետէ կը յուզուի խնդիրն, և տակաւին միայն Կեդրոնական Վարժարանին համար 1,000 ոսկի անգամ չկայ գանձուած։ Կարող և ուսումնասէր ազգայիններն որք այս ձեռնարկութեան գլուխ կանգնած են այնքան գովելի նախանձախնդրութեամբ, և որք Ազգային Վարչութեան հետ յոյժ փափուկ և երկարատեւ բանակցութիւններ ի յաջող վախճան ածելով՝ լիազօր իշխանութիւն ստացած էին իրենց բոլոր գործունէութեամբ և հոգածութեամբ զԱզգն օժտելու երկու ընտիր Կրթարաններով, անշուշտ իրենք ևս գոհ չեն լինիր տեսնելով թէ գործոյն ընդհանուր յառաջդիմութիւնն իրենց փափաքածին չափ արագ և նշանաւոր չէ ընաւ։ Առանց աւելի ծանրանալու այս ակներեւ ճշմարտութեանց վրայ, և փափաքելով որ այնքան զոհողութեամբք տրուած և առնուած խոստմունք յարգուին յօգուտ և ի շահ կրթութեան ազգային մանկտւոյն, կը մաղթենք որ առաջիկայ շաբաթներու մէջ «Ներսէս Վարժապետեան» Ուսումնարանի և Կեդրոնական Վարժարանի Ընկերութիւնն առաւել փութաջանութեամբ գործէ՝ իւր պարտականութիւններ կատարելու և Ազգին բանաւոր ակնկալութիւններն արժանապէս պսակելու համար։

* * *

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ՊԱՐՏՈՒՑ ԲԱՐՁՄԱՆ «ԼԻԱԶՕՐ» ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Ինչպէս արդէն գուշակուած էր այս սիւնակաց մէջ, Ազգ. Ժողովն, Երուսաղեմի [illegible] թեանց ամեն կարելի դիւրութիւն և արագութիւն ընձեռելու համար, հաւանեցաւ «պայմանաւոր լիազօրութիւն» մը տալ Պարտուց Բարձման Յանձնաժողովոյն, զոր ի Նորոյ պիտի ընտրէ։ Լիազօր Յանձնաժողովը տարին անգամ մը հաշիւ պիտի տայ Ազգ. Ժողովոյն, գաւառներէն զինուորական տրոց հետ և Կ. Պոլսոյ Հայոցմէ ուրիշ եղանակաւ գանձուած դրամոց և վճարուած պարտուց քանակութեան վրայ, հանդերձ ամեն ապացուցական թուղթերով։ Գրեթէ ստոյգ է թէ լիազօրութիւն խնդրող Յանձնաժողովոյն անդամք պիտի վերընտրուին։ Այս ստուգութեան հակառակ, ամեն պատշաճութիւն կը պահանջէր Նոր ընտրութիւն կատարել, զի նոր և առաւել ընդարձակ իշխանութեամբ օժտեալ մարմին մը պիտի լինի Երուսաղեմի Պարտուց Բարձման Նոր Յանձնաժողովը։ Գաւառներէն Նոր լուր մը չկայ զինուորական տրոց հետ մէկտեղ 3 ղրուշի հաւաքման վրայ։ Կառավարութիւնն հրամայած է զայս, բայց տակաւին Պատրիարքարանի և Կառավարութեան միջեւ որոշուած չէ թէ հաւաքուած դրամն ինչ ձեւով պիտի յանձնուի Ազգին։ Որոշուած չէ նաեւ թէ Կ. Պոլսոյ Հայերն ինչ ձեւով պիտի վճարեն իրենց բաժին, զոր [illegible] ընելու սկզբունքն ընդունած չէ։ — Եւ մինչ Երուսաղէմ 45,000 ոսկւոյ պարտուց ներքեւ կը հեծէ, ճակատագրային հակադրութեամբ մը նոյն Վանուց կրկնապատիկ արժէք ունեցող մէկ ստացուածքը ծանր վտանգի ենթարկուած տեսնել խորին ցաւ կը պատճառէ ընդհանուր հասարակութեան, և օտարազգիներուն իսկ զարմանք կ'ազդէ։ Երուսաղեմի Վանուց [illegible] խնդիրն իրօք շատ աւելի կարեւոր և հիմնական խնդիր մ'է, որոյ ծնունդ են

—= 97 =—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

ԱՒՍՏՐԱԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ՆՈՐ-ԶԵԼԱՆՏԱԿԱՆ ԿՈՉԷԹ

Երեկոյին օթեւան եւկալիպտոսաց ստորոտն, ուր Նոր խարոյկի մը նշաններ կը տեսնուէին։ Ծառերը գործարանաց երկայն ծխնելոյզներու կերպարանք մնած էին, վասն զի բոցը վերէն ի վայր պեղած էր անոնց ներքինը. բայց իրենց կեղեւին միակ զգեստովն ալ կանգուն կեցած էին։ Սակայն անդէորդաց կամ երկրացւոց այս ցաւալի սովորութիւն վերջապէս պիտի ջնջէ այս գեղաշուք ծառերն, ինչպէս ջնջուած են Լիբանանու չորեքդարեան մայրերը, ճարակ երթալով իջեւանութեանց ձախող բոցերուն։

Օլպինէթ, Բականէլի խորհրդին հետեւելով, կրակ վառեց այրեալ եւկալիպտոսաց միոյն փողաձեւ արմին մէջ։ Իսկոյն սաստիկ օդաձգութիւն մ'սկսաւ, եւ ծուխը գնաց անյայտ եղաւ տերեւոց թուխ թաւուտին մէջ։ Գիշերուան համար պէտք եղած նախազգուշութիւնք ձեռք առնուեցան, եւ Էյրթըն, Միւլրատի, Ուիլսըն, Ճօն Մանկլս, փոխնիփոխ հսկեցին մինչեւ յառաւօտ։

Յունվար 3ին, օրն ի բուն, անվախճան անտառը բազմապատկեց իւր երկար եւ համաչափ արահետները։ Կը թուէր թէ վերջը չպիտի գար։ Սակայն իրիկուան դէմ ծառոց շարերն անօսրանալ սկսան, եւ քանի մը մղոն երթալէ յետոյ փոքրիկ դաշտ մը հասան կանոնաւոր տուներով լի։

—Սէյմո՛ւր, գոչեց Բականէլ։ Վերջին քաղաքն է այս մեր ճանբուն վրայ, Վիքթորիոյ գաւառին մէջ։

—Կարեւո՞ր քաղաք է, հարցուց տիկին Հէլէնա։

—Տիկի՛ն, պատասխանեց Բականէլ, պարզ թաղ մ'է, և հետզհետէ մեծնալով քաղաք կը լինի։

—Պատշաճ օթեւան մը կրնա՞նք գտնել աստ, հարցուց Կլէնարվան։

—Կը յուսամ, պատասխանեց աշխարհագիրն։

—Ուրեմն ներս մտնենք, որպէս զի մեր քաջարի ուղեւորուհիք հանգիստ գիշեր մը մ'անցունեն։

—Սիրելի Էդուարդս, պատասխանեց տիկին Հէլէնա, ես և Մարի կ'ընդունինք, բայց պայմանաւ որ արգելք մը կամ յապաղում մը չպատճառէ մեր ուղեւորութեան։

—Ամենեւին, պատասխանեց Լորտ Կլէնարվան. մեր եզները յոգնած են, բայց եւ այնպէս վաղ առաւօտ կանուխ կրնանք ճամբայ ելնել։

Ժամն ինն էր այն ժամանակ։ Լուսինը կը մերձենար հորիզոնին, եւ մէգի մէջ խեղդուած շեղ ճառագայթներ միայն կ'արձակէր։ Մութը տակաւ առ տակաւ կը տիրէր։ Բոլոր ջոկատը Սէյմուրի լայն փողոցները մտաւ առաջնորդութեամբ Բականէլի, որ քաջածանօթ լինիլ կը թուէր միշտ իւր բընաւ չտեսած բանին։ Բայց իւր բնազդումն կ'առաջնորդէր իրեն, եւ այսպէս ուղղակի հասաւ ի Քամպէլս Նորթ Պրիթիշ օթեւան։

Ձիան եւ եզինք ախոռը դրուեցան, սայլն ի կառատուն քշուեցաւ, եւ ուղեւորք բաւական հանգստաւէտ սենեակներ տարուեցան։ Ժամը տասնին ճաշի նստան սեղանի մ'առջեւ, որոյ վրայ Օլպինէթ վարպետի նայուած մը ձգած էր։ Բականէլ պտըտեր էր քաղաքը Ռոպէրթի հետ, և իւր գիշերային տպաւորութիւնը լակոնաբար պատմեց։ Բնաւ բան մը չէր տեսած։

Սակայն նուազ մտազբաղ մարդ մը կըրնար նշմարել թէ Սէյմուրի փողոցներուն մէջ իրարանցում մը կար. խմբակներ կազմուած էին տեղ տեղ, եւ հետզհետէ կ'ստուարանային. տանց դռներուն առջեւ խօսակցութիւնք կը լինէին, հարցումներ կ'ուղղուէին իրարու ակներեւ սրտատանջութեամբ. օրուան լրագրերը կը կարդացուէին բարձրաձայն, մեկնութիւնք կը տրուէին, վիճաբանութիւնք կը լինէին անոնց վրայ։ Այս նշանք չէին կրնար վրիպիլ ամենանուազ ուշադիր դիտողի մ'աչքէն։ Սակայն Բականէլ բան մը չէր կրցած կռահել։

Բայց հազարապետն, առանց այնչափ հեռի երթալու, առանց իսկ օթեւանէն դուրս ելնելու, օթեւանապետ շատախօս Տիքսընի հետ տասն վայրկեան խօսակցելով՝ հասկցաւ այդ փոքրիկ քաղաքի բնակչաց արդար սրտատանջութեան պատճառը։

Այլ մարդու բան չըսաւ։ Միայն, ճաշէն յետոյ, երբոր տիկին Կլէնարվան, Մարի և Ռոպէրթ Կրանթ իրենց սենեակը քաշուեցան, հազարապետն իր ընկերները վար դնելով ըսաւ անոնց.

—Սանտըրսթի երկաթուղւոյն վրայ գործուած ոճրին հեղինակները ճանչցուած են։

—Ձերբակալուա՞ծ են, հարցուց իսկոյն Էյրթըն։

—Ոչ, պատասխանեց Մաք Նապս, առանց նաւաստեաց տասնապետին փոյթը նշմարելու երեւոյթի, փոյթ մը, որ կրնար մեծապէս արդարանալ այս պարագայի մէջ։

—Շատ գէշ, աւելցուց Էյրթըն։

—Որո՞ւ կը վերագրուի այդ ոճիր, հարցուց Կլէնարվան։

—Կարդացէ՛ք, պատասխանեց հազարապետը, Աւստրալեական եւ Նոր-Զելանտական Կօչէթ լրագրին մի թիւը տալով նմա, և կը տեսնէք թէ ոստիկանութեան տեսուչը չէր սխալեր։

Կլէնարվան բարձր ձայնիւ կարդաց հետեւեալ հատուածը.

«Սիտնէյ, 2 յունվար 1866։ — Կը յիշեն «ընթերցողք, թէ վերջին դեկտեմբեր 29էն «30ի գիշերն արկած մը պատահեցաւ ի «Քամտէն-Պրիճ, հինգ մղոն հեռի Քասլմայ«նի կայարանէն, Մէլպուրնէն ի Սանտըրսթ «երկաթուղւոյն վրայ։ Գիշերուան ժամ 11. «45ի ճեպընթացը, սրարշաւ գալով, Լիւ«թըն-Ռիվըր գետին մէջ ընկաւ։

«Քամտէնի կամուրջը բաց մնացած էր «կառախումբին անցած ժամանակ։

«Արկածէն յետոյ գործուած բազմաթիւ «գողութիւնք, Քամտէն-Պրիճի պահապա«նին դիակն, որ կամրջէն կէս մղոնի չափ «հեռի գտնուած է, հաստատեցին թէ այս «աղէտալի արկած ոճրագործութեան մը «արդիւնք էր։

«Արդարեւ, դատական պաշտօնէին ը«րած քննութիւններէն կը հասկցուի որ այս «ոճիրը գործողներն են այն տարագրեալ «չարագործք, որ ասկէ վեց ամիս առաջ «Բերթի զգաստարանէն Նորփոլք կղզին փո«խադրուած ժամանակ փախած էին։ Քը«սան-հինգ հոգի են եւ հրամանատար ունին «Պէն Ճօյս անուն ամենավտանգաւոր սրիկայ «մը, որ քանի մ'ամիսէ ի վեր Աւստրալիա ե«կած է, չգիտցուիր ո՛ր նաւով, եւ զոր «դատական իշխանութիւնը չէ կրցած եր«բեք ձեռք անցունել։

«Քաղաքաց բնակիչք, գաղթականք եւ «կայարանաց անդէորք հրաւիրեալ են զգոյշ «կենալ, եւ ընդհանուր տեսչին հաս«ցնել այն ամեն տեղեկութիւններն, որք «կրնան նպաստել այդ չարագործին ձեր«բակալման։

Բ. ՄԻՉԷԼ, Ը. Տ.»

Երբոր Կլէնարվան աւարտեց այս յօդուածին ընթերցումը, Մաք Նապս աշխարհագրին դառնալով ըսաւ.

—Կը տեսնէք, Բականէ՛լ, թէ տարագրեալ չարագործք կրնան գտնուիլ Աւստրալիոյ մէջ։

—Փախստականներէն, պատասխանեց Բականէլ, եւ ոչ կանոնաւորապէս ընդունուած աքսորեալք։ Այդ մարդիկ իրաւունք չունին աստ գտնուելու։

—Բայց վերջապէս աստ են, ըսաւ Կլէնարվան. այլ ես չեմ կարծեր որ դոցա ներկայութիւնը փոփոխել տայ մեր ծրագիրն եւ արգելու մեր ուղեւորութիւնը։ Ձեր կարծիքն ի՞նչ է, Ճօն։

Ճօն Մանկլս չպատասխանեց անմիջապէս. խեղճ երիտասարդը կը վարանէր մըտածելով մի կողմէ այն դառն տրտմութիւնը, զոր սկսեալ հետազօտութեանց դադարումը պիտի պատճառէր երկու տղայոց, եւ միւս կողմէ չարագործաց ձեռքն ընկնելու վտանգը։

—Եթէ տիկին Կլէնարվան եւ օրիորդ Կրանթ մեզ հետ չլինէին, բնաւ չէի վախնար այդ չարագործաց հրոսախմբէն։

Կլէնարվան հասկնալով աւելցուց.

—Աւելորդ է ըսել թէ մեր սկսած գործէն հրաժարելու հարկ չկայ. բայց մեր ընկերուհեաց պատճառաւ թերեւս խոհեմութիւն կը լինի երթալ գտնել զՏընքըն ի Մէլպուրն, եւ արեւելեան ծովեզերաց վրայ փնտռել Հարրի Կրանթի հետքը։ Դուք ի՞նչ կ'ըսէք, Մաք Նապս։

—Իմ կարծիքս յայտնելէ առաջ կ'ուզեմ Էյրթընի կարծիքն իմանալ։

Նաւաստեաց տասնապետն, ուղղակի հարցուելով, Կլէնարվանի նայեցաւ։

—Ես կը կարծեմ թէ, ըսաւ, Մէլպուրնէն երկու հարիւր մղոն հեռի ենք, և թէ վտանգն, եթէ կայ, հաւասարապէս մեծ է թէ՛ հարաւային և թէ՛ արեւելեան ուղւոյն վրայ։

(Շարունակելի)

միայն բոլոր այս արտաքին խնդիրք որք այնքան կը յուզեն հասարակաց խիղճն ։ Այդ հիմնական խնդիր Ազգ. Ժողովոյն և Վարչութեան ուշադրութեան արժանի կենսական խնդրոց մին է անշուշտ, և իբրև այն՝ յառաջիկային պարտի լինել գլխաւոր նիւթ մը քննութեան ու խորհրդածութեան ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԹՂԹԱՐԵՐԷՆ

Խարգուռի մէջ վերստին սաստիկ սով ծագած է ։

Ռուսք նորէն շատ զօրքեր ղրկած են, վերջին երկու շաբաթներու մէջ, ի Մերվ և ի Բուլ-ի-Խիշդի (Բէնջտեհ) ։

Աֆղանք ևս կը շարունակեն զօրք ղրկել Հերադ ։

«Սեպտ. ամսուն եթէ Ռուսք փորձեն Հերադի վրայ քալել, պիտի տեսնեն թէ նոր հրացաններով և խոշոր թնդանօթներով սպառազինեալ 15—20,000 Աֆղանք կը պաշտպանեն զայն, » կ՚ըսէ Թայմզի թղթակիցն ի Մէշէտ ։

Բիշինի հնդկաֆղանեան կիրճին մէջ Անգլիացւոց շինած երկաթուղւոյն գործաւորք ցիրուցան եղած են, մօտերն հնդախտ ծագելուն պատճառաւ ։

Բեդրսպուրկէ կը հեռագրեն. Գոմարոֆ զօրավարը ծանոյց իւր կառավարութեան թէ Աֆղանք յառաջ կը վարեն իրենց յառաջապահ գումարտակներ, եւ հրահանգ խնդրեց, իմացնելով միանգամայն թէ Ռուսք կը մնան իրենց առջի դիրքին մէջ ։

Ռուս կառավարութիւնը զօրավարին հրաման տուաւ խոյս տալ կռուէ, և պաշտպանողականի վրայ մնալ ճշդիւ ։

Ռուսք դէպ յԱֆղանեան սահմանագր[illegible]սական հող գործածել պարսկական հողը ։

Չստուգուիր այն լուր թէ Լոնտոնի կառավարութիւնն որոշած է անգլ. զօրք հաստատել Քանտահարի շուրջ ։ Բայց Սըր Ռոնտոլֆ Չըրչիլ յայտարարեց թէ Աֆղանստանի էմիրն Անգլիոյ դաշնակիցն է, և եթէ օտար տէրութեան մը կողմէ յարձակում կրելով Անգլիոյ զինուորական աջակցութիւնը խնդրէ, Անգլիա պիտի փութայ ընծայել զայն, եւ Աֆղանստանոյ պէտք եղած կէտերուն վրայ բրիտանական զօրք ղրկել ։

Թէ՛ Ասիական և թէ՛ Եւրոպական Ռուսիոյ մէջ հունձք ծանր վնասներ կրած են ամրան չափազանց ջերմութենէն ։

Սպանիոյ մէջ հնդախտն սկսած է տկարանալ և նուազիլ ։ Մատրիտ մայրաքաղաքը գրեթէ բոլորովին զերծ է ։ Համայն Սպանիոյ մէջ բռնուողներուն թիւն 1,000ի և 1,500ի միջեւ է ամեն օր ։

Ոգելից ըմպելեաց գործածման ծայրայեղութեան դէմ մարտնչելու նպատակաւ միջազգային մեծ ժողով մը պիտի գումարի յԱնվերս, (Պելճիա), սեպտ. 11 և 12ին, նախագահութեամբ Անվերսի քաղաքապետին ։

Թայմզ կը ծանուցանէ թէ Հնդկաստանի փոխարքայ Լորտ Տըֆըրին հաղուագիւտ և ընտիր հնդիկ տունկերու հաւաքածոյ մը նուէր ղրկած է Վեհ. Սուլթանին, որ շատ շնորհակալ եղած է ։

Անգլիա կը ձեռնարկէ անմիջապէս ինն միլիոն անգլ. ոսկւոյ փոխառութիւն մը հանել ի հաշիւ Եգիպտոսի, ապահովութիւն ստացած ըլլալով թէ ամեն տէրութիւնք պիտի վաւերացնեն Եգիպտոսի Ելմտական Պայմանագիրը ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՎԱՆՔԻՆ ԴԱՏԸ

Վաւերական աղբիւրէ կ՚իմանանք թէ Շէյխ-իւլ-Իսլամի Դրան բարձրագոյն ժողովն որուն մատուցուած էր Երուսաղեմական բողոքագիրը, քննութեան ձեռնարկելով այն կէտի վրայ թէ իրօք Խաչատուրեան Կարապետ էֆէնտիի յայտարարութիւնք խեղաթիւրուա՞ծ են՝ Կարիւր էֆէնտիի պահանջմանց նպաստաւոր վճռոյ մը հիմ լինելու համար, հարցաքններ է Գաղաքերի Դատարանին արձանագրիչ քարտուղարն՝, որ կատարեալ խոստովանութիւններ բրեր է, ծանուցանելով թէ «Խաչատուրեան Կարապետ էֆէնտի Դատարանին առջեւ չէր բսած «այնպիսի խօսքեր որք իրեն կը վերագրուին պաշտօնական արձանագրութեան և դատավճռոյն մէջ ։»

Աւելորդ է բացատրել թէ Գաղաքերի Դատարանի քարտուղարին այս խոստովանութիւն ո՛ր աստիճան կարեւոր է՝ արդար ելք մը տալու համար Երուսաղեմայ դատին ։

Բումէլի Հիսարի դպրոցական հանդէսն երէկ ըստ սովորականին շքեղութեամբ կատարուեցաւ Բարձր. Հալիմ փաշայի ծովահայեաց պարտիզին մէջ, որ պատշաճապէս զարդարուած էր երփներանգ դրօշակներով և դափնիներով ։ Զարդարուած էր նաև գիւղի նաւամատոյցը , դպրոցը ։

Առաւօտուն Ս. Սանդուխտ եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց Ամեն. Խրիմեան Հայրիկ և այս քարոզ խօսեցաւ խուռն բազմութեան մ՚առջեւ ։ Ցաւարտ ժամերգութեան , Ն. Սրբազնութիւնը գնաց միջօրէի ճաշն ընել Վսեմ. Ցակոբ պէյ Խանտամեանի տունն ։ Ցետոյ, ժամ 6 1/2 ին եկեղեցականաց ընկերակցութեամբ գնաց պարտէզ և բազմեցաւ յատկապէս պատրաստեալ դալարազարդ վայր մը, որ ճակատը դափնիներու մէջ կը տեսնուէր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր պատկերն ։ Անդ Ս. Հայրիկին ներկայացան Խասգիւղի Ընթերցասիրաց ընկերութեան անդամք և սանունք, որք յատկապէս վարձեալ շոգենաւակով մը Բումէլի Հիսար եկած էին նուագածուաց խմբի մ՚առաջնորդութեամբ ։ Ս. Հայրիկը քանի մը խօսքերով օրհնեց զանոնք եւս ։

Ցետոյ , ճառախօսութիւններ տեղի ունեցան այլեւայլ հանդիսականաց կողմէ ։ Գեր. Ամբրոսիոս Վ. Ռուբինեանէն յետոյ , ի բեմ ելաւ Աղեքսանդր էֆ. Փանոսեան որ պարագային յարմար գեղեցիկ ճառ մը խօսեցաւ ։ Խօսեցան նաև Ընտանիք Հանդէսի խմբագիր Սիման էֆ. Գափամաճեան և այլ քանի մը ազգայիններ ։

Հանդէսը մինչեւ երեկոյ շարունակեցաւ կատարեալ բարեկարգութեամբ ։

Ծանիկի առաջնորդ Գեր. Մամբրէ վարդապետ Բզնունի՝ որ ժամանակէ մ՚ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր , իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ ։

Երէկ արժանավայել շուքով կատարուեցաւ յՕրթագիւղ, Հայկական Կրթարանի իննամեայ շրջանի մրցանակաբաշխութիւնն ։ Հանդէսը բացուելով ժամ 7ին, տնօրէն Ց. Գուրգէն էֆէնտի կարդաց Ս. Պատրիարք Հօր [illegible] գիրն որով Ն. Ամենապատուութիւնն յայտնելով թէ չպիտի կրնար ներկայ գտնուիլ, իւր օրհնութիւնները կը ձօնէր տնօրէնին եւ ուսանողաց եւ իւր կողմէ փոխանորդ կը կարգէր զԳեր. Ցակոբ վարդապետ Ա. Փափազեան՝ Քարոզիչ Օրթագիւղի ։

Վսեմ. Տիգրան էֆէնտի Նուսուֆեան ատենաբանութեամբ մը գովեց տնօրէնին բազմամեայ աշխատութիւններն վասն յառաջդիմութեան ազգային մանկտւոյն և մաղթեց որ Ազգը՝ մանաւանդ Օրթագիւղցին՝ միշտ աջակից գտնուի բարեխնամ դաստիարակին որ արժանի, է բսաւ, ամենայն քաջալերութեան։ Ցետոյ Գուրգէն էֆէնտի կարդաց վարժարանին միամեայ տեղեկագիրն՝ յորում կը բացատրէր թէ ի՛նչ են դպրոցական այս տեսակ հանդէսներու նպատակը , թէ ո՛րքան քաջալերիչ են անոնք աշակերտաց և միանգամայն ծնողաց համար , և յարեց թէ Հայկական կրթարանն իւր հաստատութենէն մինչեւ ցարդ ունեցած է վաթսուն ձրիավարժ աշակերտներ որոց ոմանք ուսումնաւարտ և այլք դեռ շրջանին չաւարտած, Ազգին մէջ կը պարապին այսօր այլ՝ և այլ պաշտօններ զբաղումներով ։ Հայկական կրթարանն ունեցած է ընդամենն տասն և ինն ուսումնաւարտք որոց տասը պետական բարձրագոյն վարժարանաց մէջ կը կատարելագործեն իրենց ուսումն, իսկ այս տարի ևս կընծայէ Ազգին ինն ուսումնաւարտներ որք են՝

Պ. Տիգրան Փէշկեան (Կեսարացի)
» Պարգեւ Մարկոսեան (Երզնկացի)
» Լեւոն Գարակէօզեան (Պոլսեցի)
» Գէորգ Մեծատուրեան (Բինկեանցի)
» Գարեգին Մեծատուրեան »
» Ճիւան Ալթունեան (Պոլսեցի)
» Սմբատ Փափազեան (Բաբերդցի)
» Զարեհ Աճէմեան (Ֆիրմացի)
» Մաքսուտ Զարզանճեան (Պոլսեցի)

Գուրգէն էֆէնտի աւարտեց իւր ճառը, շնորհակալութիւն յայտնելով հանդիսականաց որք պատուած էին իւր հանդէսն և Ազգին որ քաջալերած էր զինքն և յոյս յայտնեց թէ պիտի շարունակէ վայելել միշտ նոյն համակրանքն ու քաջալերութիւնը ։

Աշակերտք հետզհետէ հայերէն, թուրքերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւ յունարէն լեզուաւ բանախօսութիւններ արտասանեցին , երգերու ընդմիջմամբ, և կարգաւ ստացան իրենց մրցանակներն, եւ ուսումնաւարտք իրենց վկայականներն։

Ներկայ եկեղեցականներէն Գեր. Եղիշէ վարդապետ Այվազեան եւս բանախօսութիւն մ՚արտասանելով, գրուատեց Գուրգէն էֆէնտիի ջանքերն եւ բացատրեց դաստիարակութեան կարեւորութիւնն ու արդիւնքն։ Հանդէսը փակուեցաւ 8 1/2ին, Փափազեան Գեր. Ցակոբ վարդապետի օրհնածիր բանախօսութեամբ ։

Թէ՛ Օրթագիւղէն և թէ՛ մայրաքաղաքիս այլեւայլ թաղերէն երկու սեռէ ազգայնոց բազմութիւն մը, եկեղեցականք, ազգային պաշտօնական անձինք ներկայ էին երեկի հանդիսին՝ որոնց ներկայ էր նաև Իզմիրի Ազգ. Ուսում. Նախան խորհրդոյ Ատենադպիր [illegible] էֆ. Պալթօղեան ։

Ազգ. Ժողովոյ վերջին նստի որոշման վրայ , որ կը մերժէր Քաղ. Ժողովոյ Նորընտիր անդամոց հրաժարականները, Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ օր հետեւեալ Նամակն ուղղեց հրաժարեալ ինն Մեծ. անդամոց ։

Մեծապատիւ էֆէնտի ,

Քաղաքական Ժողովոյ ընտրութեան արդիւնքն որքան գոհունակութիւն պատճառած էր մեզ, նոյնքան մեծ եղաւ մեր ցաւն երբ նորընտիր ժողովականաց ինն, որոց մին եւս Ձեր Ազնուութիւնն է , հետզհետէ մատուցին մեզ իրենց հրաժարականն այս ու այն պատճառներով, փոխան այն աջակցութեան՝ զոր կը յուսայինք ստանալ իրենց ազգասիրութենէն և ձեռնհասութենէն ։ Նորընտիր Քաղաքական Ժողովն կազմակերպեալ էր այն ամեն կարեւոր տարրերով, որոց իւր վարչական պաշտօնին բնութիւնն և փափկութիւնն կը կարօտէին , և անհնար էր մեզ հաւանիլ այս հրաժարմանց և յանձն առնուլ զրկուելու Ձեզ նման բանիբուն և կարող անձերու գործակցութենէն։ Ազգ. Երեսփոխանական Ժողովն որոյ ուշադրութեան մատուցինք նոյն հրաժարականներն , այս մասին մեզի հետ համամիտ միաձայնութեամբ մերժեց զայնս իւր երէկի նստին մէջ, և յանձնարարեց մեզ կոչում ընել Քաղաքական Ժողովոյ անդամոց ազգասիրական զգացմանց , որպէս զի ներկայ պարագայից մէջ չհանդիսեն մատուցանելու ազգին իրենցմէ ակնկալեալ ծառայութիւնն և յօժարին գործակցիլ թէ՛ մեր և թէ՛ Ազգ. Ժողովոյ ջանքերուն ։

Այս տնօրէնութիւնը անգամ մ՚եւս կ՚ապացուցանէ թէ Ձեր ազնուութիւնն և իւր պատուարժան անդամակիցներն ի՛նչ մեծ վստահութիւն եւ համակրանք կը վայելեն Ազգին առջեւ, եւ հետեւաբար Ձեր խոհեմութեանց եւ պատւոյ զգացմանց վրայ ապաւինութիւն կը դնէ Ձեր ժամանակին և փորձառու գործունէութենէն բաժին մը, [illegible] կարեւոր արդիւնքներ ի գոյ ածելու, ձօնելու Ազգին և գլխաւորելու մեր թիկանց վրայ ծանրացող բեռն, զոր հնազանդելով Նախախնամութեան անքնին կամաց՝ ստանձնեցինք առ սէր Ազգին, ճնշելով մեր վաստակաբեկ անձին տկարութեան և ծերունի հասակին, եւ ակն ունելով վայելել պէտք եղած աջակցութիւնն ։ Ձեզ կարող հաւաստել թէ այս աջակցութիւնն պիտի զլացուի մեզ, եւ Ազգին վստահութեան քուէովն պատուեալ անձինք կոչուելով ի պաշտօն Քաղաքական Ժողովոյ՝ պիտի չլանան իրենց ծառայութիւնն եւ միայնակ թողուն զմեզ այսքան բազմահոգ գործոց գլուխն ։ Ուստի լի վստահութեամբ կը դիմենք Ձեզ յանուն Ազգին և կը խնդրենք որ անձնուիրաբար պատասխանելով թէ՛ Ազգ. Ժողովոյ և թէ՛ մեր ակնկալութեան, հաճիք յօժարակամ ստանձնել պաշտօնն, յոր կը կոչուիք արժանապէս, առանց այլ եւս հրաժեշտ մտաբերելոյ , որ անընդունելի է իսպառ, և յառաջիկայ հինգշաբթի օր (յուլիս 11) ժամ 3ին հրամայէք ի խորհրդարանն Գալաթիոյ, ուր Նորընտիր Քաղ. Ժողովն հրաւիրեալ է մեր նախագահութեամբ գումարիլ ի նիստ և ձեռն ի գործ արկանել ։

Աւելորդ չեմք համարիր յաւելուլ նաև որ ժողովոյն երկու պակաս անդամոց թիւն ամբողջացած է, Պոյաճեան Ցովհաննէս և Սագըզեան Ալեքսան էֆէնտիներու ընտրութեամբ ։

Մնամք աղօթարար
ՑԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Հազիւ շաբաթ մը կը բաժնէ զմեզ Ազգանուէր Հայուհեաց դաշտային Հանդիսի գիշերէն, որ այնքան փայլ և յաջողութիւն կը խոստանայ այժմէն ։ Հանդիսականութիւնք կը շարունակուին մեծ փութով եւ տոմսակներն, կրնանք ըսել, ամբողջովին սպառելու վրայ են։ Մայրաքաղաքիս Թուրք եւ եւրոպական մամուլը բազում էջեր կը նուիրէ այս կրթական ազգային հանդիսին՝ որուն սիրայօժար ներկայ պիտի գտնուին պետական բարձրաստիճան անձինք եւ դեսպանական մարմինն։

Բացի այն անխոնջ ջանքերէն զորս կարգադիր Ցանձնախմբի մեծարոյ անդամք կ՚ընեն այս ազնիւ ձեռնարկի արդիւնաւորութեան համար , յիշատակութեան արժանի է նաև այն մանաւոր հոգն ու խնամքը զոր կը տանին հանդիսավայրը կարելի եղած դիւրութեամբք օժտելու համար , վասն զի , ինչպէս յայտնի է , դաշտային հանդիսի մը տեղւոյ պատրաստութիւնք անհամեմատ դժուարին են քան ձմերային պարահանդէսներունը։ Այսու հանդերձ կրնանք հաւաստել թէ Քարափէնէյ Վսեմ. Կարապետ պէյի գեղզուարճ պարտէզն այն կերպով կը պատրաստուի այժմէն որ պտոյտք և պարահանդէսք և առհասարակ բոլոր հանդիսականք պիտի գտնեն անդ ընտիր պարասրահ , հանգստեան սրահ , ճաշարահ և հիանալի ճեմավայրեր , բաց երկնքի տակ ։

Ցատուկ խնամք կը տարուի ճաշարանի պատրաստութեան համար , որպէս զի հեռաւոր վայրերէ եկող ամեն կարգի հանդիսականք գտնեն ընտիր տեսակէն ուտելիքներ և ըմպելիքներ , յոյժ դիւրամատչելի գներով ։ Մանաւոր ուշադրութիւն եղած է այս վերջին կէտին , [illegible] պարահանդէսներէ լաւագոյն և աւելի աժան ճաշարան մը պատրաստելու համար ։ Ինչպէս արդէն առիթ ունեցանք յիշելու, Ազգանուէր Ընկերութեան ազնիւ անդամուհեաց ոմանք իրենց կողմէ կը նուիրեն սեղանի գինիներն և այլ ըմպելիներ ։

Այս կերպով հաշիւ եղած է որ եթէ ճաշարանի բոլոր նիւթերն սպառին, հազիւ ծախքը պիտի գոցուի, ա՛յն աստիճան աժան գներ որոշուած են, ո՛րևէ կերպով չնեղելու համար հանդիսականներն ու ամեն կերպ դիւրութիւն ընծայելու համար անոնց ։

Վստահ ենք թէ երկու սեռէ ազգայնոց ընտիր բազմութիւն մը պիտի փութայ ներկայ գտնուիլ Հայուհեաց ընկերութեան այս Դաշտային Հանդիսին՝ ուր օտարազգեաց մեծ և ընտիր բազմութեան մը ներկայութիւնն ալ ապահովեալ է ։

ԱՆՆԻԿ—ԳԵՂԱՆՈՅՇ

Ռ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Այն դառն կորուստ՝ զոր կրեցին այս առաւօտ Տէր և Տիկին Ռ. Պէրպէրեան ի մահ իւրեանց միամեայ եւ բարախայ Գեղանոյշ-Աննիկի , ցաւ ի սիրտ կը ծանուցուի համայն Ազգականաց և Բարեկամաց ։

Ցուղարկաւորութեան հանդէսն պիտի կատարուի վաղը Դշ. ժամ 8ին ի Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ, և անտի պիտի փոխադրուի տեղւոյն գերեզմանատունը ։

Իւսկիւտար , 8 Ցուլիս 1885

Կամուրջէն յիւսկիւտար շոգենաւ կայ ժամ 6ին և 7ին ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Րէժիի ընկերութեան կայս. Գոմիսէր Նուրի պէյ հրաւիրեալ է ներկայ գտնուելու Պետական Խորհրդոյ յառաջիկայ նստին , յորում խորհրդակցութիւնք տեղի պիտի ունենան Րէժիի գործոց նկատմամբ ։

Կրետէի Նախորդ կուսակալ Ֆոթիատէս փաշայի որդի Ստեփանաքի պէյ, որ Աթէնքի դեսպանատան երկրորդ քարտուղարն է , արձակուրդով մայրաքաղաքս եկաւ ։

Ծովային Խորհուրդը (Շուրայի Պահրիէ) պաշտօնական ազդով մը կը ծանուցանէ թէ Վեհ. Սուլթանի հրամանաւ, գիշերօթիկ և ցերեկեայ երկու վարժարանք բացուած են, առաջինն ծովային վարժարանի մէջ և երկրորդն Ազապ-գաբուսի թաղին մէջ, յորս նաւարկութեան վերաբերեալ դասեր պիտի աւանդուին. սոյն վերջնոյն բոլոր պիտոյքներն և ուսուցիչները պատրաստ լինելով, բացումը տեղի պիտի ունենայ այսօր. ուստի յիշեալ Խորհուրդը կը հրաւիրէ օսմանեան հպատակ տղայքն ու նաւապետներն դիմել ի դասատուութիւն, ներքին կանոնագրոյն տրամադրութեան համաձայն ։

Կ. Պոլսոյ Ապահովութեան Սնտուկի վարչութիւնն, որ մինչեւ ցարդ իւր փոխատուութեանց փոխարէն իբր աւանդ կ՚ընդունէր միմիայն արժէքաւոր շարժուն նիւթեր, Պետական Խորհրդոյ հրամանաւ, կալուածներ ևս պիտի ընդունի այսուհետեւ ։

Ֆրանսական շրջուն նաւատորմին՝ ընդ հրամանատարութեամբ Տիւբէրրէ Պարոնին, շաբաթ առաւօտ Իզմիրի առջեւ հասաւ ուր այսօր կամ վաղը կ՚սպասուի նաեւ հելլենական մարզանաւն (պետական նաւ յորում աշակերտք կը կրթուին) ։ Իտալական նաւատորմն , ինչպէս արդէն յայտնած ենք, Քորֆուի առջեւ հասած է , իսկ անգլիական նաւատորմն՝ ընդ հրամանատարութեամբ Սըր Ճոն Հէյլ՝ Կիպրոսի նաւահանգիստը կը գտնուի միշտ ։

Ուղղակի Ելմտական Նախարարութեան տրամադրութեան ներքեւ դրուելու պայմանաւ Մասնախումբ մը պիտի կազմուի, որոյ պաշտօնը պիտի լինի իւրաքանչիւր կառավարական պաշտօնատան համար անհրաժեշտ բոլոր պիտոյից սակարկութիւնն ընել։ Սոյն Ցանձնախմբի անդամք պիտի ընտրուին մէջն մի պաշտօնատան պաշտօնեայներէն մէկ մէկ հոգի ։

Վաղը ժամը 7ին տեղի պիտի ունենայ ի Բերա, Թագսիմի կողմը, Զուքէի անուն աղջկանց վարժարանի նորակառոյց շէնքի բացման հանդէսն։

Ինչպէս գիտեն ընթերցողք, Պ. Զարբա ռումանաբնակ մեծահարուստ յոյն վաճառականը կառուցած է այդ հոյակապ վարժարանն իւր անձնական քըսակէն 30,000 ոսկի ծախսելով. բաց աստի 3000 օսմ. ոսկի եւս պահեստի դրած է դրամատան մը մէջ, որոյ տոկոսը պիտի յատկանայ վարժարանին վարչական ծախուց։

Կ՚ըսուի թէ , բաց ի Ցունաց Ամեն. Պատրիարքքէն որ պիտի նախագահէ հանդիսին, ներկայ պիտի գտնուին նաեւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշա , կրթական Վսեմ. Նախարարն, դեսպանք եւ այլ բարձրաստիճան անձինք։

Այս առտու Թարիք ծխախոտի Րէժիի վրայ ուշադրութեան արժանի յօդուած մը գրած է , զոր ամփոփելով կը հաղորդենք մեր ընթերցողաց ։

« Կը կարծենք թէ այս օրերս Րէժիի ընկերութեան կողմէ Թագրիր մը մատուցուած է Բ. Դրան ։ Ընկերութիւնն այդ Թագրիրով կը խնդրէ որ արտօնութիւն տրուի իրեն Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութենէն փոխառութիւն մ՚ընելու , պայմանաւ որ հետզհետէ գոյացած հասոյթներով վճարուի փոխառեալ գումարը ։

« Կերեւի թէ այսպիսի ձեռնարկութեան մը շարժառիթ ցոյց տրուած է սա պարագայն թէ փոխանակ օսմանեան ծխախոտի՝ հելլենական ծխախոտ կը ղրկուի յԵգիպտոս ։

« Չենք կարծեր որ ընդունելի դատուի այս առաջարկն, որոյ շարժառիթ կամ մըտացածին պատճառն զուրկ է պատշաճութենէ ։ Այդպիսի փոխառութեան մը դիմելու հարկն անշուշտ յոռի վարչութեան հետեւանք է, և դժուար չէ գուշակել թէ ապագային մէջ աւելի մեծ անտեղութիւններ պիտի ծագին , քանի շարունակուի այդ յոռի մատակարարութիւն ։

« Շատ ցաւալի պարագայ մ՚է որ Րէժիի ընկերութիւնն յորմէ, կը կարծուէր թէ , նոյն իսկ կառավարութիւնն պիտի օգտէր նիւթապէս , ոչ միայն իւր հասոյթն ենթադրեալ գումարի չկրնար հասցնել, այլ այդպիսի աննախանձելի վիճակի մը կ՚ենթարկուի ։

« Ինչ որ է, կը կարծուի թէ Բ. Դուռը չպիտի հաւանի այդ փոխառութեան »։

Սամոսի երեսփոխանական ժողովն որոշում մը քուէարկած է որով պաշտօնանկ կը հրատարակէ կղզւոյն յոյն մէտրապոլիտն և կը դադրեցնէ կղզւոյն գանձէն անոր յատկացուած ամսաթոշակը ։ Ժողովն յանձնարարած է իւր նախագահին՝ հաղորդել զայս որոշում Ֆէնէրի Պատրիարքարանին որպէս զի հոգեւոր իշխանութիւնը կղզւոյն կղերականաց ծանուցանէ զայն ։

Միանգամայն Ժողովոյ [illegible] Մասնախումբը պիտի բանակցի Պատրիարքարանին հետ, Սամոսի ժողովրդեան ըղձից աւելի համապատասխանող ուրիշ մէտրապոլիտի մ՚անուանման համար ։

Կը յիշուի թէ Ֆէնէրի Պատրիարքարանն անցեալները գիր մ՚ուղղած էր Սամոսի երեսփոխանական ժողովին յայտնելով թէ մէտրապոլիտին դէմ բարձուած գանգատներն անհիմն էին եկեղեցական տեսակէտով և հետեւաբար զայն պաշտօնանկ ընելու տեղի չէր ։ Կ՚երեւի թէ Սամոսցիք չեն ուզած համակերպիլ Պատրիարքարանի յորդորանաց և կը պնդեն իրենց որոշման վրայ ։

Սելանիկէն առնուած վերջին լրոց նայելով, այն միջադէպ որուն պատճառաւ կուսակալին և ռուսական հիւպատոսի յարաբերութիւն խզուած էին, փակուեր է գոհացուցիչ կերպիւ ։ Հազգը փաշա՝ հնազանդելով Կ. Պոլսէն ղրկուած հրամանաց , այցելութիւն տուեր է ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Ժագօպսոնին որ անմիջապէս փոխադարձ այցելութեան գնացեր է կուսակալին ։

Ամրաշէն զօրաց սպայներէն գնդապետ Մէհմէտ Վահէէթ պէյ՝ կայս. կառավարութեան կողմէ Եարամպէյ-Վաքըրքեղի գծին վրայ ղրկուեր է կառուցանելի երկաթուղւոյն շինութեան վերաբերող ինչ ինչ խնդիրներ կարգադրելու պաշտօնով ։

Վահէէթ պէյի կ՚ընկերանան երկու տեղակալք ։

Այս առաւօտ մայրաքաղաքս հասնող ուղեւորաց մէջ յիշատակութեան արժանի են՝ Սուրիոյ գաւառին անտառաց տնօրէն Պօղոս էֆէնտի , Պ. Ժորժ Ազաէրի՝ առաջին թարգման Աղեքսանդրիոյ հելլենական հիւպատոսարանի , Պ. Թոմաշէվսքի՝ Նախագահ Օտեսայի վճռաբեկ դատարանի . միանգամայն քըսանի չափ գերմանացի և աւստրիացի սպայք ։

Նոյնպէս այս առաւօտ Միտիլլիէն մայրաքաղաքս եկաւ անգլիացի Լուսինեան Իշխանուհին ։

Գոնեայէն ներքին գործոց Նախարարութեան ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ գաւառին Իլկիւպ գիւղաքաղաքին մէջ 6 ժամ շարունակ յորդահոս անձրեւներ տեղալով, մեծ վնաս հասուցեր են հողագործաց և պարտիզպանաց։ Եղած վնասն 150,000 ղրուշ կը հաշուի . տակաւին յայտնի չէ թէ մարդու կորուստ կա՞յ ։

Նոյն գաւառէն ուրիշ հեռագիր մը կը յաւելու թէ Ազաճ գաւառակին մէջ եւս ախտոսի հունձքը շատ վնասուեր է ։

Կարինէն ներքին գործոց Նախարարութեան ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Երզնկայի Ախսկէտօի լեռներէն եկող աւազին ուղխեր, ջրաղացքներն ու կամուրջներն աւեր տարեր են ։

Պ. Նիքօլա Զարիֆի և իւր տիկինն՝ որք ձմրան եղանակը Մոնթէ-Քարլօ անցուցած էին , նախընթաց օրը մայրաքաղաքս վերադարձան ։

Աթէնքի արտաքին գործոց Նախարարութեան ուղղեալ հիւպատոսական տեղեկագիրք կը յայտնեն թէ որթաձճիի ո՛ր և է հետք չկայ ի Փիլիպէ, Հռոդոս, Տիւրաձձօ, Երուսաղէմ, Արկիրօքասթրօ , Տէտէ-Աղաճ և Բուռկաս ։

Թնդանօթարանի բարձրագոյն պաշտօնատարներէն գնդապետ Հազգը պէյի պաշտօն յանձնուած լինելով Մանասթըր երթալ կայսերական երրորդ զօրաբանակի վիճակն աչքէ անցունելու համար , Հազգը պէյ քանի մ՚սպայից հետ Սելանիկ ուղեւորեցաւ ուստից պիտի անցնի Մանասթըր ։

Գատը-գիւղի բնակիչներէն Պ. Ցարութիւն Ճապաչըեան շաբաթ առաւօտ [illegible] լրագրոյ խմբագրատունը ներկայանալով պատմեր է թէ առջի գիշերը, ժամը 3ին , երկու ոստիկանք , Հայոց մ՚ընկերակցութեամբ, Գատը գիւղ, Ալէքսիատի խան, իւր սենեակը մտնելով, երբ ինքը քաղաքավարութեամբ յառաջանալով հարցուցեր է թէ ի՛նչ կուզեն , ոստիկաններէն մին թուրը քաշեր է , գոչելով թէ պիտի սպաննէ զայն։ Ասոր վրայ տիրող աղմուկէն քանի մը դրացիք և հուսկ յետոյ ոստիկանութեան սպայ մը հասնելով, այս վերջինն յայտներ է թէ եղած սպառնալիքը պարզապէս յիմարական բան մ՚է և հանդարտեցուցեր է զամենքն ։

[illegible] կը դիտողէ թէ այս սպառնալիքն ընող ոստիկանը կամ խենդ էր և կամ արբեալ, առաջին պարագային մէջ ինչո՞ւ պաշտօն կը թողուի , իսկ երկրորդ պարագային մէջ ա՛լ ի՛նչ կը ծառայեն [illegible] ոստիկանք , որոց պաշտօնն է հսկել զինուորականաց տարրերուն վրայ ։ Եթէ , կըսէ , հանրային ապահովութեան վրայ հսկելու պաշտօն ունեցող անձինք այսպէս տուներու մէջ մտնեն և սպառնալիքներ ընեն, ո՞ւր կերթայ վերջն, և կայս. կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ ։

Պաղտատի Մէնտէլի գաւառակի բոլոր կառավարական պաշտօնատարք հեռացած են իրենց պաշտօնի գլխէն , այն կողմերը տիրող համաճարակ ջերմի մը պատճառաւ , որ թէպէտ մահ պատճառած չէ ցարդ, սակայն բաւական երկիւղ կ՚ազդէ։

ՀԵՌԱԳՐԱՅԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Այս առտու

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ԱՆՈՒԱՆՄՈՒՆՔ

Լոնտրա , 18 յուլիս .

Կը հաստատուի թէ Սըր Ր. Մորիէ Բեդրսպուրկի անգլիական դեսպան և Սըր Է. Թորնթոն Կ. Պոլսոյ անգլիական դեսպան անուանուած են ։

Սըր Ր. Մորիէ Մատրիտէն աստ վերադարձաւ երէկ և ի մօտոյ պիտի մեկնի յիւր նոր պաշտօնատեղին ։

[illegible]

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա , 8 Յուլիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ			(պահքայի)	110 7/8
»	»	»	(վճռ.կին)	110 1/2
»	Բարիզի	»	(պահքայի)	22 80
»	»	»	(վճռ.կին)	22 87 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դաշնական
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միաց. D. Սեր.	17 35
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	17 34 1/2
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	17 34
Բարձրագոյն գին	»	17 34
Նուազագոյն »		17 34
Կէս օրին		17 34
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Սեր. Դ. Կ. Ա. Ո.	31 20
» 1860) » 1863) » 1872)	B. » . Կ. » »	18
» 1865) » 1869) » 1873)	C. » » » »	18 33

Ինիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	71 25
Այս առտու բացուեցաւ Գ. Կ.	71 25
Կէս օրին	71 25

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ճէնէրալ	Գ.	Կ.	Անգլ. Լր.		3 18
Քրէտի Ճէնէրալ	»	»	Օսմ.	»	6 30
Պանք տը Գօնս	»	»	»	»	4 30
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	»	»	»	3 30
Թրամուէյ	»	»	»	»	290
Բումէլիի երկաթուղի			Ֆր.		42 25
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ			»		—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի			»		60

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ. ...	100
0 Ֆրանքնոց	» ...	87 34
Անգլիական ոսկի	» ...	110 22
Բօլ իմբէրիալ	» ...	90 10
Քրիմից	» ...	51 15
Ռուսալի թղթադրամ	» ...	9 6
» արծաթ	» ...	89 30
Ֆիօրին	» ...	8 38
Մէճ. արծ. (տարբ.)	» ...	108 3
Վեցնոց	» ...	102 35
Հինգնոց	» ...	102 30
Մէթալիք	» ...	98
Պղինձ	» ...	—
Թղթադրամ	» ...	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտրա , 18 Յուլիս , ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ				99 1/4
Օսմ.	»	Սեր. Դ.	բացուեցաւ	16 1/4
»	»	»	գոցուեցաւ	16 5/16
»	»	»	Ա.	31 1/2
»	»	»	Բ.	18
»	»	»	Գ.	16 1/4
Թոման 1871				67 1/4

Փոխառութիւն 1877	80
Գանք Օթոման … գուբոն կտրած	10 7/8
Ռուսական փոխառ. 1873	91 3/4
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	61 5/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	85 3/4
Տայրա Սանիէ	61 1/2
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	83
Հունգարական պարտաթուղթ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —
Վիէննա, 18 Յուլիս, ժամ 4 երեկոյ	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 80
Օսմանեան երկաթուղի	20 10
Բարիզ, 18 Յուլիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ	
Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	110 12 1/2
» » 3 %	80 75
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	16 32 1/2
» » » գոցուեցաւ	16 30
» » Սէրի Բ.	18
» » Գ.	16 30
Օսմանեան երկաթուղի	40 75
» Բէժիի բաժնեթուղթք	— —
Գանք Օթոման	522 50
Գրէտի Լիոնէ	— —
» Ֆօնսիէ	1323 75
Բաժնետամս Լիոնի	1245
Սուէզի ջրանցք	2067 50
Ռուսական 5% 1877 ի	98
Իտալական Ռանթ	94 70
Եգիպտական միացեալ	326 25
Սպանիական (արտաքին)	58 5/8
Բրիօրիթէ Թիւրք	382 50
5% Հելլենական	322 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 19

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

ՐԱՖՖԻ
ԽԱՄՍԱՅԻ ՄԵԼԻՔՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
1600–1827

ԺԲ.

Մատնութիւն, դաւ, ոչ մի դժբնդակ պարագայ վհատութիւն չէր պատճառեր հայ մելիքներու, և սակայն իրաց վիճակն օր քան զօր կը ծանրանար։ Փանահ և իւր դաշնակից երկու հայ մելիքներ տակաւին չէին ոչնչացած։ Երեւ.ք հայ մելիքներ մտածեցին թէ արտաքին դաշնակցութիւն մը միայն կարող է հնարաւոր ընծայել Փանահի և իւր ընկերակցաց վաղ ընդփոյթ պարտութիւնն։ Այդ դաշնակիցը գտան, որ էր Ֆաթալի խան, մին Նատիր Շահի քաջ զօրապետներէն։ Ֆաթալի միանալով հայ մելիքներու, պաշարեց Շուշի բերդը. Փանահ և երկու Մելիքները չկարողացան երկար ատեն դիմադրել և անձնատուր եղան։ Ֆաթալի ըստ իւր դաշնադրութեան պարտականութիւն ստանձնած էր իւր դաշնակիցներուն յանձնել Փանահ և ընկերակիցն, սակայն խորամանգ և խաբերայ զօրապետը դրժեց իւր խոստումն. կաշառուելով թշնամիներէ, ազատ թողուց զանոնք և բաւականացաւ միայն իւր հետ պատանդ տանելով ի Պարսկաստան Փանահի որդի Իպրահիմը։

Սակայն այդ պարտութիւնն աւելի գրգռեց զՓանահ ընդդէմ Հայ Մէլիքներու, և սորա պարտաւորեցան որոնել նոր դաշնակից։ Այդ դաշնակիցն եղաւ Վրաց Հերակլ իշխանի հայրն Իշխան Թէյմուրզի։ Այդ նոր դաշնակցութեան կռիւները պսակուեցան կատարեալ յաջողութեամբ. վերջապէս Փանահ, Մէլիք Շահնազար և Մէլիք Միրզա Խան պատերազմական գերիներ կը լինին։ Սակայն հայ Մէլիքներու ճակատագիրն էր ամէն ուրեք զոհ դնալ խաբերայութեան։ Թէյմուրզի խաղաց Հայոց այն խաղն՝ զոր արդէն խաղացած էր Ֆաթալի։ Փոխանակ գերիներն յանձնելու իւր դաշնակցաց՝ իշխան Թէյմուրզի կը յաջողի փախցնել զանոնք ի Վրաստան, յուսալով թէ օր մը մեծաքանակ փրկանք կրնայ ընդունիլ անոնցմէ։

Հայ Մէլիքները վերստին կատաղեցան, սակայն մեզ քաջ ծանօթ է նոցա տոկուն բնաւորութիւն և անվեհեր քաջութիւն. ուրեմն չյուսահատեցան և սկսան նոր դաշնակից մը գտնելու հետամուտ լինել. իրենց այդ նոր դաշնակիցն եղաւ Հաճի Չէլէպի, որոյ երակաց մէջ հայ արիւն կար։ Հայոց նոր դաշնակցի մեծ հայրը մի քահանայ եղած է Բարսեղ անուամբ, զոր Պարսիկք կ'անուանէին Ղարա-Բէչէլ, սեւ քահանայ։ Այդ յանդուգն և փառասէր եկեղեցականն իւր փառասիրական տենչը գոհացնելու համար կ'ուրանայ իւր հայրենի կրօնը. Նորա որդին մի հասարակ մսագործ կը լինի Ղասապ-Ղուրպան Ալի, և այս վերջնոյն որդին է Հաճի-Չէլէպի, նախահայր Շիրվանի զօրաւոր խաներու։

Հաճի-Չէլէպի ի վաղուց անտի կը տածէր բուռն ատելութեան ոգի ընդդէմ Վրաց, և բարեկամ էր Հայոց։ Նոր դաշնակցութիւն, նոր կռիւներ։ Հաճի Չէլէպի պէտք է անցնի Կուր գետն որ կարենայ միանալ հայ մելիքներու. այդ միջոցին իշխան Թէյմուրզի ինքն եւս կռուի պատրաստութեամբք կ'անցնի Գանձակի մօտերէ. ճանապարհին իւր զօրքերը կը կողոպտէին իրենց պատահած գիւղերը։ Ջհանդուրժելով Վրաց ասպատակութեանց, Գանձակի տեղային իշխաններէն Շահվէրտի խանը ընդ առաջ կը նետուի Թէյմուրզի. կռուոյ միջոցին Շահվէրտի գերի կը բռնուի, բայց վրայ կը հասնին Հաճի-Չէլէպի և իւր դաշնակիցք, ջարդուբուրդ կ'ընեն Թէյմուրզի զօրքերը, կ'ազատեն Շահվէրտին, հալածական կը վարեն Վրացիներն, և կ'արշաւեն անոնց երկիրն ու կը թալեն։

Դժբաղդաբար յաղթական դաշնակիցք կարող չեն լինիր ձեռք ձգել Փանահն և երկու մելիքները։ Մինչ դաշնակիցք կ'արշաւէին ի Վրաստան, Թէյմուրզի ստանալով իւր գերիներէն մեծաքանակ փող, ազատ կը թողու զանոնք երթալ իրենց երկիրներն։

Հաճի-Չէլէպիի հետ կապուած դաշնադրութեան գլխաւոր արդիւնքներէն մին կը լինի Շահվէրտիի բարեկամութիւնն հայ մելիքներու համար։ Սիրոյ և բարեկամութեան կապերով կը կապուին միմեանց հետ. Գանձակի բերդը կը լինի այնուհետեւ հայ մելիքներու համար ապահով օթեւան մը, ուր յետոյ կարող կը լինին ապաստան որոնել տագնապալից օրերու մէջ։

Շահ վէրտի խան արդէն բարեկամ էր Հայոց. միանգամայն լինելով բարեսիրտ մարդ, փութաց հաշտեցնել Փանահ խանն հայ մելիքներու հետ։ Երկու կողմանէ պատրաստականութիւն կար այդ հաշտութիւնը կնքելու։ Բսան տարիներէ ի վեր Ղարապաղ կրակի մէջ էր. ամեն օր կռիւ, ամեն օր հուր և պատերազմ աւերակ կը դարձնէին երկիրն, այլ եւ ոյժերը մաշած էին, ժողովուրդն յոգնած էր։ Մէլիքներն որքան ալ քաջ և արի լինէին, բայց և այնպէս չէին կարող չգոհացնել իրենց ժողովուրդներուն այդ արդար փափագը։ Շնորհիւ այս տրամադրութեան և միջամտութեան Շահվէրտի խանի, հաշտութիւնը կնքուեցաւ եւ Ղարապաղ առ ժամանակ հանգստացաւ։

Փանահ որ այնքան աղէտից պատճառ եղաւ Ղարապաղի, այսուհետեւ փափաքելի էր որ երկար ատեն կենդանի մնար, վասն զի կը յարգէր խաղաղութեան դաշնագիրն. բայց իւր ոճրագործութեանց արդար պատիժը պիտի գտնէր։

1760 թուականին Պարսկաստանի խաներու մէջ նոր փոփոխութիւններ մտան. Քէրիմ խան յաղթեց Ֆաթալի խանի եւ զնա կալանաւորելով տարաւ Շիրազ։ Ինչպէս տեսանք, Ֆաթալի խան իբր պատանդ Պարսկաստան տարած էր Փանահի որդի Իպրահիմ աղան. Քէրիմ խան ազատեց բերդէն այդ աղան եւ իւր հետ տարաւ Շիրազ։

Լսելով այս դէպքը Փանահ խան մեծ ընծաներով Պարսկաստան գնաց Քէրիմ խանի մօտ, որպէս զի փրկէ իւր որդին։ Բայց փոխանակ իւր որդին ազատելու, ինքն ալ անդ խարոխեցաւ. Քէրիմ խանը ոչ Փանահն եւ ոչ նորա որդին կը վերադարձնէր։ Փանահ երկու տարիներ կը մնայ ի Շիրազ, վերջապէս յուսահատած չգտնէր ազատութեան ուրիշ ճար բայց եթէ մի խորամանկ խաղ հնարելով։

Փանահ խան այնպէս ձեւացուց թէ մեռած է. զինքը փառաւորապէս դագաղի մէջ դրին, իսկ իւր մարդիկը դիմելով Քէրիմ խանի խնդրեցին որ թոյլ տայ իրենց կատարել հանգուցեալի կտակը, որ էր իւր մարմինը թաղել իւր հայրենիքը։—Քէրիմ խան հաւանեցաւ Փանահի խորամանկութիւնը և պատասխանեց.

—Փանահի մարմինը ճանապարհին կը հոտի. պէտք է ես պատուով յուղարկաւորեմ զնա. ուստի հարկ է զմռսել մարմինն։

Առանց երկար ժամանակ անցնելու, Քէրիմի դահիճներն—որք առ ժամանակ բժշկի դեր կատարեցին—վերուցին իրենց դանակները Փանահի վրայ և սկսան թշուառականին փորոտիքը դուրս թափել, ինչպէս պէտք է ընել դիակ զմռսելու համար։ Արարողութիւնէն վերջ յանձնեցին դիակը Փանահի մարդկանց բսելով.— Հիմա կարող էք տանիլ ուր որ կ'ուզէք։

Սակայն Փանահի մահէ վերջ Քէրիմ խան մտածեց թէ Փանահի որդին, ամեն ինչ իրեն պարտական լինելով, անտարակոյս աւելի հաւատարմութեամբ կը ծառայէ Պարսկաստանի, քան իւր խորամանկ հայրն. այս տեսութեամբ Քէրիմ խան շնորհեց Իպրահիմի խանութեան տիտղոս և վերադարձուց զնա ի Ղարապաղ։

Իպրահիմ խան տակաւին զօրաւոր չլինելով հարկ համարեց պահպանել իւր հօր դաշնադրութեան պայմաններն հայոց մելիքներու հետ, բայց յետոյ մի քանի հանգամանքներ նպաստեցին նմա զօրանալ և բռնութեամբ վարուիլ հայ մելիքներու հետ։ Այդ հանգամանքներն ընծայեցին դարձեալ ապիրատ երկու հայ մելիքներն։ Մէլիք-Շահնազար որոյ սխուր արարքներուն պատմութիւններն բերինք, փափագելով որ ամրապինդ լինի իւր բարեկամութիւնն ընդ Իպրահիմ խանի, նորա կնութեան տուաւ իւր գեղեցիկ աղջիկն Հիւրիզատէ. Հայ մելիքները սաստիկ վրդովեցան հօր մը այս սոսկալի ընթացքին վրայ։ Այդ վրդովմունքն այնքան աւելի սաստիկ էր որ Հիւրիզատէ բուն իսկ թոռն էր Մէլիք-Եսայիի։ Ինչպէս տեսանք Շահնազար մի քանի կիներ ունէր, որոց մին, զոկինն Սօնա, խլած էր բռնութեամբ, և պատերազմի սկզբնաւորութիւններէն մին եղած էր այս դէպքը։ Տիկին Սօնա Մէլիք-Եսայիի աղջիկն էր։

Մէլիք-Եսայիի թոռան ամուսնութիւնն ընդ Իպրահիմ խանի առիթ հայթայթեց սոսկալի կռիւներու ընդ մէջ Մէլիք Շահնազարի և Մէլիք-Եսայիի. այդ կռիւները տարիներ տեւեցին։ Մէլիք Շահնազարի միացաւ Մէլիք Միրզա խան, Խնձրիստան գիւղի նախիկին կառավարիչն, որ միանալով Փանահի՝ դաւաճանութեամբ սպանած էր Մէլիք-Ալլահվէրտին և նորա տեղը գրաւած էր. երկուքը միասին յարձակեցան Տօղ բերդի վրայ. բայց ուր ուրեմն մի ճակատամարտի մէջ այդ դաւաճան անօրէնն որ Մէլիք-Միրզա խան անունը կը կրէր, գերի բռնուեցաւ։ Վերջապէս Մէլիք-Եսայի կարող էր մասամբ իւր արդար ցասումն յագեցնել։ Մէլիք-Եսայի կարդացած մարդ էր, նա բաւական հմտութիւններ ունէր Հայոց, Պարսից, և Արաբաց դպրութեան մէջ, հետեւաբար իրեն ծանօթ էին Հայոց պատմութեան ամէն դէպքերն։

Երբ Մէլիք-Միրզա խանը գերի բռնուած բերին Մէլիք-Եսայիի առաջը, քաջ յաղթականն իւր սուրը բռնելով նորա գլխէն [illegible] հետեւեալ խօսքերը. «Դու, Միրզա խան, շատ նման ես այն դաւաճանին, որին կոչում էին Մեհրուժան։ Նա ուրացաւ մեր կրօնը, նա Պարսից ձեռքում գործիք եղաւ և սկսեց մեր հայրենիքը աւերակ դարձնել. Նրան, որպէս վարձատրութիւն իր կատարած չարագործութիւնների համար, խոստացել էին Հայաստանի թագը։ Մի ճակատամարտի մէջ նա ես քեզ նման գերի ընկաւ հայերի ձեռքը։ Այդ միջոցին Հայոց զօրավարներից մէկը, որին կոչում էին Սմբատ Բագրատունի, կրակի մէջ շիկացրած շամփուրին պսակի ձեւ տուեց և դնելով նորա գագաթի վրայ, ասաց. «Դու ցանկանում էիր Հայոց թագաւոր լինիլ, ահա ես, իբրեւ ասպետ և թագադիր, պսակում եմ քեզ»... Բայց դու գոնէ Մեհրուժանի չափ փառասիրութիւն չունէիր. դու միայն մի ցած դաւաճան էիր, որ առօրեայ հնչին փառքի համար պարսիկ խանի և Մէլիք-Շահնազար չարագործի արբանեակը դարձար։ Քեզ հետ պէտք է վարուիլ ինչպէս մի կատաղած շան հետ, որին սպանում են, որպէս զի միւս արարածները նորա կծոտելուց չը վարակվին»...։

Վերջին խօսքերու հետ նա իջուց իւր սուրը (1775)։

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԸ ՇԻՆՈՒԻ ԼՐԱԳԻՐ ՄԸ

Այս յանկուցիչ խորագրոյն ներքեւ, անգլիական «Կուտ Ուորտս» լրագիրն իւր վերջին թիւերէն միոյն մէջ հրատարակած է հետաքրքրաշարժ յօդուած մը։ Թէեւ գրուած է եւրոպական և մանաւանդ անգլիական լրագրութեան համար, այլ ըստ որում ինչ ինչ մանրամասնութիւնները կը յարմարին նաեւ Թուրքիոյ լրագրութեան, կը փութանք թարգմանել զայն։

Կ'ուզենք կարելի եղածին չափ համառօտիւ բացատրել թէ ինչպէս օրաթերթ մը ի լոյս կ'ելնէ և թէ ո՞յք են օժանդակներն և գործիքներն որք կը մասնակցին իւր հրատարակման։

Այդ նիւթը կարելի է հինգ մասի բաժնել. վարչութիւն, խմբագրութիւն, լրաբերութիւն և գաւառական թղթակցութիւն, գրաշարութիւն, հաստատատպութիւն և տպագրութիւն։ Այս բաժանումներն իրենց կարեւորութեան կարգաւ չենք ներկայացներ, այլ բնական երեւցած յաջորդութեան մէջ, եթէ ի նկատ առնունք լրագրական գործն սկիզբէն մինչեւ վերջ։

Ծանուցումները լրագրի մը էական մասը կը կազմեն և ձեռնարկութեան շահուց գլխաւոր աղբիւրն են, որովհետեւ վաճառումէ յառաջ եկած շահն, ի բաց առեալ արտասովոր պարագաներն, յոյժ սահմանափակ է։ Լոնտրայի քանի մ'օրաթերթեր երկու-երեք հարիւր հազար օրինակ կը ծախեն և անոնցմէ մէկ քանիին համար, մի միայն թուղթն, առանց հաշուելու տպագրութեան ծախքն, յաճախ լրագրոյն գնէն աւելի կ'արժէ. այլ ծանուցմանց գրաւած տեղը շահու կը վերածէ այդ առերեւոյթ վնասն։ Առաջնակարգ լրագրի մը մէջ, վարչական մասին տնօրէնութիւնը սին պաշտօն մը չէ։ Բաց աստի, լաւ հիմանց վրայ հաստատեալ լրագիր մը պարտի պահպանել իւր համբաւը։ Պարտի յառաջ անցնիլ և ոչ թէ ուրիշներուն հետեւիլ։ Գիտական ասպարէզին մէջ, դեսպանախորհրդոց մէջ, օտար երկիրներու պատերազմաց մէջ, ի մի բան, այն ամեն բանի մէջ որ կրնայ հասարակութեան հետաքրքրութիւնը շարժել, տնօրէնին հանճարն ի յայտ կուգայ այն արագութեամբ որով կը հրատարակէ լուրերն և այն ընտրութեամբ որով իւր ամենէն ճարտար ներկայացուցիչները կը ղրկէ զանազան պարագայից մէջ։ Պարտի նաեւ ամենամեծ ուշադրութիւն ընել իւր լրագրին շրջաբերութեան, որ պարտի թափանցել ամենէն հեռաւոր վայրերու մէջ, բան մ'որ հարկաւոր կ'ընէ մասնաւոր կառախմբերու և շոգենաւուց առաքումն։ Պէտք է օգուտ քաղել առաջին սուրհանդակներէն, որոշեալ ժամերէն, որոց համար կը լինին առաւօտեան հրատարակութիւնք։ Այս մասին ձեռք առնուելիք կարգադրութեանց մէջ ո եւ է անհոգութիւն կամ յապաղում առաւելութիւն կուտայ լրագրական հակառակորդ ձեռնարկութեանց և լրագրին հիմն կը խախտէ։

Որչափ ալ կարեւոր լինի լրագրի մը տնօրէնութիւնը, խմբագրապետի մը գործն ալ աւելի բարձր ու կարեւոր է։ Լրագրին տրուելիք և պահուելիք նկարագրին պատասխանատուութիւնն անոր վրայ կը ծանրանայ։ Պարտի վարել քաղաքական ուղղութիւնն և միեւնոյն գծին մէջ պահել զայն միշտ։ Խմբագրապետի մը պարտականութիւնները տարուէ տարի աւելի կը ծանրանան և մարդ եթէ խորհի այն բազմազան շահերուն վրայ՝ զորս պարտի ներկայացնել, այն ուշադիր հսկողութեան վրայ՝ զոր պարտի ի գործ դնել, և այն անձնական աշխատանաց վրայ՝ որովք բեռնաւորեալ է, կը զարմանայ թէ գտնուին մարդիկ որք կրնան և կ'ուզեն իրենց վրայ առնուլ այնքան ծանր պատասխանատուութիւններ։ Քաղաքականութիւնը, վաճառականութիւնը, թատրոն, երաժշտութիւնն, արուեստները, գրականութիւնը, ամեն ինչ պարտի մասնաւոր տեղ մը գտնել լրագրին մէջ։ Զանազան զբօսանքներն և մարմնամարզը ժամանակէ մ'ի վեր մեծ տեղ կը պահանջեն, և գրեթէ այս ամեն նիւթոց համար հարկ են խմբագրութեան կապուած մասնագէտներ։ Մատենախօսական տեսութիւններն և զուտ գրական յօդուածներն մեծաւ մասամբ խմբագրութենէն դուրս գրագիտաց յանձնուած են, այլ խմբագրապետն է որ կ'ընտրէ զայնս և աչքէ կ'անցունէ անոնց յօդուածները։ Իրեն անկ է նաեւ նշանակել [illegible] քին իւրաքանչիւր ճիւղին պահանջած տեղը։ Կը տեսնուի ուրեմն թէ անհնար է մէկ մարդու համար խմբագրել, կարդալ, ընտրել, կարգադրել ինչ որ կը հրատարակուի լրագրի մը մէջ։ Ասոր համար ունի խմբագիրներ որոց վրայ կրնայ վստահիլ։ Այս խմբագիրներն մասնաւոր պաշտօններ ունին։ Մին կամ երկուքն, լրագրին կարեւորութեան համեմատ, պաշտօն ունին օժանդակել խմբագրապետին կամ խմբագրական յօդուածներու գրութեան հսկել. ուրիշ մը յանձն առած է խմբագրութեան ծանօթութիւնները, ևն ևն. այլք վերջապէս պարտին աչքէ անցունել օրաթերթերն, և համառօտել կամ ընդարձակել ինչ որ կը հասնի խմբագրութեան թղթաբերով կամ հեռագրով աշխարհի ամեն մասերէն։

Լրաբերներն ալ նմանապէս կը գործեն ընդ տնօրէնութեամբ խմբագրապետին. ընդհանրապէս կը բաղկանան պետէ մը և չորսէն ութ ստորադասներէ, որոց թիւը կրնայ աւելցուիլ ժամանակին պահանջմանց համաձայն։ Պետը պատասխանատու է խմբագրապետին այն ամեն գործոց համար որք իւր ճիւղին կը վերաբերին, և անկից է որ կ'ստանայ իւր հրահանգներն օրուան զանազան դէպքերու տրուելիք տեղւոյ մասին։ Լրաբերք պարտին կարելի եղածին չափ ընդարձակօրէն տեղեկագրել պարագայներն եւ նոյն իսկ հրատարակելի իրողութեանց վերաբերեալ խօսքերը։ Այլ ինչ որ մանաւանդ լրաբերի մը ճարտարութեան փորձաքարն է, սա է թէ կարենալու է քանի մը տողերու մէջ ամփոփել նկարագրութիւն մը, ճառ մը ևն, առանց անտես առնլու մանրամասնութիւնքն և գլխաւոր կէտերը։ Որոշողութիւնը լրաբերի մը գլխաւոր յատկութիւնն է։ Այլ ադէկ աւելին ընելու է. պարտի ուղղել յանկարծաստից ճառի մը անխուսափելի սխալները, զգուշանալ շատ սովորական եղած է տեսակ մը խօսքերէ. ի մի բան, պարտի ամեն ինչ ըսել կարելի եղածին չափ քիչ խօսքով։ Գալով իւր գործելու եղանակին, քանի մը երեւոյթներ ունի։ Նախ պարտի թափանցել ամենուրեք, եւ ինչպէս կ'ըսեն, անկարելին ընել տեղեկութիւններ ստանալու համար առանց վայրկեան մը կորսնցնելու։ Ամենամեծ պաղարիւնութիւն անհրաժեշտ է, որովհետեւ պարտի յաճախ նօթ առնուլ բարոյական կամ նիւթական յուզման մը մէջտեղ, ուր ամենուրեք իրենց խելքը կը կորսնցունեն։ Երբեմն, աննախատեսեալ հրաման մը կը ղրկէ զայն արկածի մը տեղւոյն վրայ—հրդեհ, նաւաբեկութիւն, կառախմբոց ընդհարում, իւր տրամադրութեան ներքեւ ունենալով միայն երկու կամ երեք մամիտ եւ յուշատետր մը։ Ինքզինք շրջապատեալ կը տեսնէ խռովեալ ամբոխով մը. ամենէն անհաւանական զրոյցք կը կրկնուին ամեն կողմէ. մարդ կը շուարի. եւ սակայն վայրկեան է հանգարտ լինելու, ամեն ինչ լսելու, ամեն ինչ հաւքելու եւ հեռագրով կամ ուրիշ կերպիւ լրագրին տեղեկութիւն ղրկելու, որպէս զի լուրն հրատարակուի հետեւեալ առուր թուոյն մէջ։ Զմոռնանք ըսել թէ ի բաց առեալ փոխադրութեան սովորական միջոցներն, այսօր կը գործածուին սուրհանդակ աղաւնիներ։ Այդ սիրուն թռչուններն, որոց թռիչը կը գերազանցէ փայլակնաօճթաց կառախումբի մ'իսկ արագութիւնը, յոյժ օգտակար է լուր ղրկելու փոքր հեռաւորութիւններէ, անդ ուր հեռագրաթելեր միայն կան։ Աղաւնին, որ բոյնն հաստատուած է լրագրոյն գրասենեկին տանեաց վրայ, իւր թեւին տակ կը բերէ թղթի կտոր մը, որ քանի մը բառով կը ծանուցանէ ինչ որ պատահած է այս ինչ կամ այն ինչ տեղը։

Կուգան ապա գաւառական թղթակիցներն որք նամակի կամ տողի վրայ կը վճարուին։ Այդ լրաբերներն—որովհետեւ իրենց պաշտօնը շատ կը նմանի բուն լրաբերներու պաշտօնին— միշտ աչքերնին չորս բացած են յօգուտ լրագրին զոր կը ներկայացնեն գաւառին մէջ։ Գլխաւոր քաղաքաց մէջ յորս կը ծախուի լրագիրն, մասնաճիւղեր կան բաւական պաշտօնեաներով որք հեռագրաւ կամ նամակով կը նշանակեն ո և է կարեւոր դէպք որ տեղի կունենայ, որպէս զի մայրաքաղաքին մէջ, հրատարակուի խմբագրութեան յարմար դատած ձեւին ներքեւ։

Ձեռագիրը խմբագրապետին և լրաբերաց գրասենեկէն կ'անցնի տպարանը։ Անդ, գրաշարապետը [illegible] փոքր կտորներու կը բաժնէ զայն և գրաշարաց կը ցրուէ։ Շարուած մէն մի կտոր ձեռագրոյն հետ կը յանձնուի գործաւորի մը որոյ պաշտօնն է կտորները միացնել և «տախտակի» մը վրայ սիւնակաձեւ շարել իրենց կարգին համեմատ։ Ապա, մելան կը քսեն շարուած կտորին և փորձ կը հանեն. փորձն անմիջապէս կը յանձնուի սրբագրիչին, որ «կարդացողի» մը օգնութեամբ, կը բաղդատէ զայն ձեռագրոյն հետ և կ'ուղղէ ուղղագրութեան և կէտադրութեան սխալները։ Այնուհետեւ, էջերը կը կապեն և կը ղրկեն հաստատատպութեան գործանոցն, ուր երկաթեայ սեղաններու վրայ կը դնեն և կը ծածկեն յատակապէս պատրաստեալ խոնաւ թուղթով մը, զոր կը ճնշեն գլանի մը կամ ուրիշ միջոցաւ, որպէս զի տառերուն կնիքը դրոշմուի անդ։ Այդ թուղթն, որ «կաղապար» կը կոչուի, կը չորցուի կրակին վրայ և կը դրուի կէս գլանաձեւ ձուլիչ տուփի մը մէջ, ուր կը լեցնեն հեղուկ մետաղն որ թուղթին վրայ կը տարածուի և դրոշմեալ տեղերը կը մտնէ։ Քիչ յետոյ կ'առնուի ձուլեալ էջն որ կիսագլանաձեւ տախտակի մը ձեւն առած է, և որ, թէեւ յարդարումէ մը յետոյ, պատրաստ է մամլոյ գլանին վրայ դրուելու։ Այս ամեն գործողութիւնք այնպիսի կատարելութեան հասած են որ տպարանէն ելնելէ հազիւ տասն վայրկեան վերջ, ձուլեալ էջը մեքենային մէջ դրուած է։ Ըսենք թէ երբ հարկ լինի թերթին երկրորդ տպագրութիւնն ընել, հարկ չկայ հալեցնել և նորէն կաղապարել բոլոր էջերը։ Այսպէս, օրինակի համար, հեռագիր մը կամ կարեւոր լուր մը կը հասնի այն պահուն ուր տպագրութիւնն սկսած է, և հարկ է թերթին մէջ դնել զայն։ Այս պարագային, [illegible] կը քանդեն, կը վերցնեն կամ կը համառօտեն նուազ կարեւորութիւն ունեցող հատուած մը, և անոր տեղ կը դնեն վերջին լուրն զոր գործաւորք անմիջապէս շարած են։ Ցետոյ, նորէն կը կապեն էջն որ դարձեալ հաստատատպութեան գործանոցը կը ղրկուի։ Այն ատեն կը կեցնեն մեքենայն. գլանէն կը վերցնեն կաղապարեալ հին գլանը, անոր տեղ կը դնեն նորն, և աւասիկ լրագրոյն երկրորդ հրատարակութիւնը։ Մեքենային դադրելուն և նորէն սկսելուն միջեւ հազիւ կ'անցնի երկու երեք վայրկեան։

Լրագրի մը հրատարակման անհրաժեշտ գործիքներուն մէջ չկայ մէկն որ կրած լինի այնքան փոփոխութիւն որքան մամուլն։ Թայմզ արդէն սոյն օրինակ ձեռնարկութեանց գլուխն էր, երբոր 1814ին ընդունեց «արագատիպ» մամուլն որ մէկ ժամուան մէջ հազար օրինակ կը տպէր։ Այսօր գործածուած մեքենայք կրնան 12,000 տպել նոյնչափ ժամանակի մէջ։ Ներկայ հոլովական մեքենայն մէկ ժամու մէջ կը տպէ չուրջ տասն և հինգ քիլոմեթր երկայնութեամբ թուղթ մը որ կը չարունակուի անընդհատաբար։ Տէյլի Թէլէկրաֆ, որ 250,000 օրինակ կ'սպառէ, կը տպուի աւելի քան երեք հարիւր քիլոմեթր երկայնութիւն ունեցող թուղթի մը վրայ։ Այդ ահագին տպագրութիւնը տեղի կ'ունենայ գիշերը, տասն հոլովական մեքենաներով որոց իւրաքանչիւրն 12,000 օրինակ կը տպէ մէկ ժամուան մէջ, այնպէս որ գրեթէ երկու ժամուան մէջ լրագիրները կը ծալուին և կը ցրուին։ Ցրուման աշխատութիւնն ալ ամենապարզ է։ Բոլոր պաշտօնեաներն են ճարտար մեքենագէտ մը, օգնական մը, և քանի մանչ ու աղջիկ որք կը վերցնեն ծալլուած լրագիրներն ցորչափ կ'իյնան մեքենայէն և կը տանին զայնս բաշխման գրասենեակը։

Այսպէս համառօտիւ նկարագրելէ յետոյ լրագրական ձեռնարկութեան մը ամբողջութիւնը կազմող զանազան մասերը, քննենք քիչ մը դժուարութիւններն և ծախքերն որոց կը հանդիպի մարդ առաւօտեան լրագիր մը հրատարակելու համար։ Ըսենք նախ թէ այդ դժուարութիւնք և ծախք աւելի մեծ են գաւառական քան մայրաքաղաքի լրագրաց համար։ Այսպէս, վերջինք մօտ են Խորհրդարանին, նիստերու նկարագրութեան համար, և տեղեկութեան ամեն աղբիւրներուն, մինչ գաւառական լրագիրք պարտին այս ամենն ստանալ հեռագրաւ։ Գաւառական գլխաւոր լրագիրք մասնաւոր հեռագրաթելեր ունին որք Խորհրդարանէն կ'երթան իրենց Լոնտոնի գրասենեակները։ Տեսանք անգամ մը քուէարկութեան մ'արդիւնքն, առաւօտեան ժամ 2 ին Երեսփոխանաց ժողովոյ մէջ ծանուցեալ, ժամ 2ը 32 անցած հասնիլ ի Լոնտոն գաւառական լրագրի մը գրասենեակն և հինգ վայրկեան յետոյ գրաշարին ձեռաց մէջ գտնուիլ մայրաքաղաքէն վեց հարիւր քիլոմեթր հեռի քաղաքի մը մէջ։ Հազուադէպ չէ որ գաւառական լրագիր մը հրատարակուի երեսփոխանին ատենախօսութեամբ, որ քառորդ ժամ առաջ արտասանուած է ի Լոնտոն։ Լրաբերութեան այս բազմագործութիւնք կը լինին ի շնորհս դրութեան մը զոր Անգլիացիք կը կոչեն Բէյլ, այսինքն թէ Խորհրդարանին մէջ չորս կամ հինգ լրաբերներ կարգ ըստ կարգի դուրս կ'ելնեն ամեն հինգ, տասն կամ տասն եւ հինգ վայրկեանը անգամ մը։ Ցաճախ, ըստ ատենախօսական պարագային մէջ, անջրպետներն աւելի կարճ են։ Այսպէս, անցեալ հոկտեմբեր 29ին Տըմֆրիզի մէջ Սալիզպրի մարքիզին արտասանած ճառը թէ՛ Թայմզի և թէ՛ Կլասկօվ Հէրըլտի հաղորդուեցաւ հինգ լրաբերներէ, որք երկու վայրկեանը անգամ մը կ'ելնէին, ընդ տնօրէնութեամբ փորձ պետի մը։ Մէն մի լրաբեր այբուբէնի մէկ տառով կը յորջորջուէր։ Երբ Ա. կ'ելնէր, Բ կը նայէր իւր ժամացոյցը, երկու վայրկեան յետոյ կեցնէ զԱ, և ինք կ'սկսի գրել մինչեւ որ Գ կեցնէ զինքն, և այսպէս չարունակաբար։ Հինգ լրաբերներով երկու վայրկեանի Բէյլ մը տասն վայրկեան ժամանակ կը թողու արտագրելու համար ինչ որ սղագիրները գրած են երկու վայրկեանի մէջ։

Եւ այսպէս, Սալիզպրի մարքիզին ճառն, որ լրագրի չորս սիւնակ կը գրաւէր, ատենախօսին խօսելէն կէս ժամ յետոյ գրուած և հեռագրական պաշտօնէից ձեռքն էր։ Աւելորդ է յաւելուլ թէ այս դրութիւն ամենամեծ ուշադրութիւն կը պահանջէ լրաբերներու պետին կողմանէ, որպէսզի հատուածները կանոնաւորապէս իրարու հետեւին և ամեն նախադասութիւն արտասանուածին պէս ճշգութեամբ հեռագրուի։

Խմբագրականները միշտ հանդարտութեամբ կը գրուին և կը սրբագրուին. այլ վերջին ժամուն է որ ի յայտ կուգայ խմբագրին ճարտարութիւնը, երբ լրագիրը մամլոյ տակ դնելու պահուն հեռագիրը կարեւոր լուր մը կը բերէ որ պարտի մեկնուիլ խմբագրականին մէջ։ Եւ եթէ մարդ խորհի թէ խմբագիրն յայնժամ այնչափ միայն ժամանակ ունի որչափ հարկ է լեցուելիք սիւնակը գրելու նիւթական գործողութեան համար, կը զարմանայ, հետեւեալ առաւօտ, կարդալով այնքան հանդարտ, այնքան չրջահայեաց, այնքան յստակ բացատրութիւններ և դիտողութիւններ։

Լրաբերներու գրասենեակն ալ լուն գործունէութեան տեսարան մը կ'ընծայէ։ Լրաբերք կը հասնին իրենց աւարներով բեռնաւորեալ. մին ներկայ գտնուած է հրդեհի մը, ուրիշ մը հանրային գումարման մը, հանքի մը պայթմանը, երկաթուղւոյ արկածի մը, ևն։ Ո՜վ կրնայ պատմել թէ ո՛րչափ չարչարուած և դժուարութեանց յաղթած են իրենց պարտքը կատարելու համար։ Եւ սակայն աւասիկ անոնք վաստակաբեկ, այլ հանդարտ ու խաղաղ, աշխատելով արտագրել իրենց մեհենագրական նօթերն, դիւրըմբռնելի լեզուով մը զոր յաջորդ օր հազարաւոր ընթերցողք անյագաբար պիտի կարդան։ Լրաբերք պարտին անհուն միջոցներ ունենալ որք երբեմն ի հանդէս կը բերուին աստիճանաւ մ'որուն վրայ դժուար է գաղափար ունենալ. «անհնար» [illegible]

Մի և նոյն ժամանակ, խմբագիրք ալ կ'աշխատին։ Գրաշարապետէն կ'իմանան լեցուելիք տեղւոյն չափը։ Աւելի կամ նուազ կարեւոր հեռագրեր աշխարհի ամեն կողմերէն կը ղրկուին, գաւառական թղթակցութիւնք կը տեղան, և նշանակեալ տեղը չբաւեր նոյն իսկ նիւթոց քառորդին համար։ Այն ատեն պէտք է ընտրել նուազ կարեւոր և լրագրին ընթերցողներն ամենէն հետաքրքրող նիւթերն։ Պէտք է վճռել առանց վայրկեան մը կորսնցնելու, որովհետեւ մեքենայն կ'սպասէ։ Նախարարութեան կամ իշխանութեան մը անկումը կարեւոր լուր մ'է, այլ գաւառական լորտի մը հարսնիքն ալ քիչ շատ կարեւորութիւն մ'ունի։ Վարչական խորհրդոյ մը տեղեկագիրը, տեսարան մը, գումարում մը—ամեն ինչ պարտի իւր տեղը գտնել հետեւեալ առուր լրագրոյն մէջ և դեր-խմբագրին անկ է հսկել որ ամեն նիւթերն իրենց տեղն հրատարակուին լրագրոյն մէջ, անոնցմէ իւրաքանչիւրը կրճատելով կամ ընդարձակելով՝ յարմարցնելու համար իրենց գրաւելիք տեղին։

Արդէն խօսեցանք գրաշարութեան, հաստատատպութեան, տպագրութեան վրայ։ Ամեն ինչ իւր կարգին է։ Լրագիրն, ինչ որ ալ լինին զայն պատրաստելու համար երեւան ելած դժուարութիւնք, պէտք է մեքենայն դրուի որոշեալ ժամուն, և վա՜յ այն մարդուն, որչափ կարեւոր ալ լինի իւր պաշտօնը խմբագրութեան մէջ, որ արգելու ցրուիչներուն առաւօտեան թղթատարաց հասնելը։

Գալով աղդուապէս կառավարեալ լրագրի մը ծախուց — և ամեն անոնք որք կ'ուզեն յաջողիլ՝ պարտին այնպէս կառավարել—, արդարեւ ահագին են։ Լոնտոնի լրագիր մը վերջերս 1,500 ոսկի վճարեց հեռագրի մը համար։ Ասի գաղափար մը կուտայ թէ ի՛նչ կ'արժէ լրոյ ընդունելութիւնն և փոխանցումն աշխարհի ամեն մասանց մէջ։ Պատերազմի ժամանակ, անոնց արժէքը պարզապէս առասպելական է. այլ տնօրէնին հրամանները բացորոշ են. «Անկցի՛ ծախքն»։ Օտար երկիրներու լուրերը պարունակող էջէն յետոյ, առեւտրական լուրեր պարունակողն ամենէն թանկագինն է։ Փոքրիկ տառերով խճողեալ այն էջն կուտայ գնոց վերջին փոփոխումները, թէ՛ ներքին և թէ՛ արտաքին ամեն մեծ կեդրոններու առեւտրական և արուեստական փոփոխութիւնները։ Այդ լուրերը կուտան առատապէս վարձատրեալ գործակատարք, եւ գրեթէ ամենքն ալ մեծ ծախքերով կը հաղորդուին հեռագրաւ։

Այս ամենէն յետոյ, զարմանալի չէ՞ որ համանման պայմաններով և միշտ տենդոտ շտապաւ հրատարակեալ լրագիրք բաղդատաբար այնքան քիչ տպագրական սխալ կը պարունակեն։

Կը կարծենք թէ վերոգրեալ դիտողութիւնք մեզ մեր լրագիրներով հպարտացնելու բնութիւնն ունին։ Ձեռնարկութեան յոգնութիւնք, պահանջուած դրամը, մասնաւորական ճիգն, և տեղւոյ ու ժամանակի դժուարութիւններն որոց դէմ պէտք է մաքառիլ ընթերցողին տալու համար հանապազօրեայ թերթ մը, պարտին մեզ գնահատել տալ աշխատութիւնն և տաղանդն անոնց որք ձեռնամուխ եղած են յայդմ և մեզ ներշնչել բարեացակամութիւն և երախտապարտութիւն անոնց նկատմամբ։

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԻՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Մէրքէզը Էմանէթ վէ տէվայիրը պէլէտիյէ չավուշլարընըն գուլլանտըգլարը էքի եւիզ սէքզէն ատէտ միւսթամէլ պէյազ դըլըճ գայըշը սաթըլմագ իւզրէ տէրաէւզէ միւզայէտէ օլունմագ Թէմմուզըն օն պիրինճի պէրշէնպէ կիւնի գարարը գաթիսի վէրիլէճէյինտէն, թալիպ օլանլէրին էւվէլ մէզքիւր գաղար Շէհիր Էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

6 Թէմմուզ 301

1—3

ԱԶԴ

600,000 ֆրանք կը շահուի 7½ ղուշ ընկերակցաբար երեք քսաներորդով։

Ինչպէս որ յայտնի է, Բուժելի երկաթուղեաց վիճակահանութիւնը երկու ամիսը մի անգամ տեղի կ'ունենայ արքունի Փողերանոցին մէջ։ Սոյն վիճակահանութեան 93րդը պիտի քաշուի յառաջիկայ օգոստ. 1ին (ռուս. Եւր.) և 500 թիւեր պիտի շահին։

Այս անգամ առաջին պարգևն է 600,000, երկրորդը 60,000 ֆր. ասոնցմէ զատ 48 թիւեր ևս շահին այլ և այլ պարգևներ իսկ մնացեալ 450 թիւերն 180,000 ֆր. Շահելի գումարին ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող քաղաքականութեան գինն է 7½, կէսինը 5, և մէկ քառորդինը 3 ղրշ.; մեծիտը 20ի հաշուով։ Վաճառողաց գոհացուցիչ զեղչ կըլլայ։

Կարգաւոր թիւ—այսինքն 1, 2, 3, 4, 5, —առնուլ փափագողք պէտք է այժմէն գնեն։

Գաւառներէն դրամի տեղ թղթադրօշմ և ամեն լեզուէ նամակ կ'ընդունուին։

Ի վաղուց չը նայուած բաժնեթղթոց թիւերը առ մեզ ղրկուած ատեն առանց որևէ փոխարինութեան կը նայուին։

Ցանձնարարութիւնք ընդ փոյթ կը կատարուին։ 1,278,566

Վերոյգրեալ թիւը անցեալ 92րդ վիճակահանութեամբ չահած ըլլալով տակաւին բերուած չէ առ մեզ, ուստի կ'ազդարարեմք թէ, ո'վ որ մեր թիւերէն գնած է, ուշադրութեամբ նայի, մանաւանդ գաւառաց մէջ։

ՄԱՐԳԱՐ Ց. ԳՈՒԼԱԳՕՂՃԵԱՆ

Կալաթա, Կամարչի գլուխ թիւ 33

Marque de Fabrique

«ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ»

ՎԱՐՁԱՏՐԵԱԼ ՇՔԱՂՐԱՄՈՎ

Ամսթերտամի 1883ի աշխարհահանդէսին մէջ

Մինքն պարունակելով ջրոյ մէջ կատարելապէս լուծելի խայծղանը (գաթրան)

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒՋՆ

Այս բաղադրութիւն ունի խայծղանի ԲՈԼՈՐ ԲՈՒԺԻՉ յատկութիւնները, մինչդեռ խայծղանի ՄԻԻՍ պատրաստութիւնք միայն անոր համն և հոտն ունին։ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ»ի մէկ չափն կը պարունակէ քարսիլի մը բուժիչ սկզբունքները։ Բայց կարելի է որը 20 չափ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ» առնուլ առանց բնաւ վնասուելու, մինչդեռ խայծղանի քսան քարսիլ աղեաց վտանգաւոր բորբոքում առաջ կը բերէն։

ԽԱՅԾՂԱՆԻՄ ԻՒՍ ԹԵՐԻ ԳԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ԱՆՀՈՒՆԱՊԷՍ ԱՒԵԼԻ ԱԶԴՈՒ ԵՒ ԵՐԵՔՊԱՏԻԿ ԱԺԱՆ, «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ»ի հեղուկը շիշով կը ծախուի 1·50 Ֆրանքի՝ 20 լիտր խայծղանի ջրի համար։ Իսկ 0·10 պատրաստուած չաքարանուշէն 100 հատ պարունակող շիշը 2·50 Ֆրանքի կը ծախուի։

Ընդհանուր մթերանոցապետ

Ժ. ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ

Դեղարան Տէլլա-Սուտա

169—Մեծ փողոց Բերայի—169

Կ. Պոլիս

(ՇԱՔԱՐՈՎ ՊԱՏԱԾ)

ՀԷՅՏՈՔԻ
ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

Աւասիկ ընդհանուր բժշկութեան զարմանալի և արտակարգ գիւտ մը։ Գիտութեան յաղթանակները —Ելեկտրական Հեռագիրք, Շոգի, Տպագրութիւն— յեղափոխեցին երկրագնդիս դրութիւնը, և մարդկային կեանքն ըրին լաւագոյն և խմաստնագոյն։ Այսպէս, թէպէտ անհամար Դեղահատներ կան հիւանդութեանց համար, և մեծ արժանիք վերարեգլով հանդերձ անոնց, Տոքթոր Հէյտոքի գիւտը նախամեցուցած է անոնց ամէնքն և հիմնած է

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Բժիշկք, որոց պատուիրած օրական չորս կամ հինգ դեղահատները կը տկարացնեն ստամոքսը եւ կ'անդամալուծեն աղիքները, պիտի կրնան իրենց հիւանդաց առողջութիւն և ախորժակ տալ այս արտակարգ Դեղահատներէն մէկ երկուքով։ ՏՈՔԹՈՐ ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐԷՆ մէկ երկու հատը կը բաւեն գնելու համար ստամոքսին կատարեալ կանոնաւորութեան և ախորժակի մէջ, և միտքն պայծառ ու թեթև ընելու։ Եթէ փայծեղը տկարացած է իւր գործին մէջ, կը կազդուրի, և եթէ Ջղային դրութիւնը խանգարուած է, կը վերականգնուի։

ՄԱՂՁՈՏՈՒԹԵԱՆ ՆՇԱՆՔ
1. Ստամոքսի ծանրութիւն։
2. Աղեաց տարածումն փքացմանէ պատճառաւ։
3. Սրտացաւութիւն։
4. Ճաշէն յետոյ տկարութիւն և յոգնութիւն։
5. Բերնին մէջ գէշ հոտ մը և ծանր լեզու։
6. Որովայնի պնդութիւն, մերթ ընդ մերթ ալ փորհարութիւն.
7. Գլխու ցաւ ճակտի վրայ։
8. Ախորժակի պակասութիւն և մեծ յոգնութիւն.

J. HAYDOCK'S
NEW LIVER PILL

Վերոյիշեալ ամեն նշաններ բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարում յառաջ եկած է փայծեղին մէջ, եւ պէտք է յիշել թէ մեծ կարեւորութիւն ունի սխալ կերպիւ չըմբռնել հիւանդին ճիշդ կացութիւնը։ Պէտք է անմիջապէս ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ մը հայթայթել, որ դեղահատի մը ամենէն սովորական ձեւն է։ Ամենօրեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ թէ եթէ դեղահատը լաւ կերպիւ բաղադրեալ է, ամենայարմար կերպիւ կրնայ վերանորոգել փայծեղնի գործողութիւնը, և այդ մասին կարելի է միշտ վստահութիւն ունենալ։ Իմ կենացս բազմաթիւ տարիները նուիրած եմ շինելու համար Դեղահատ մը որ լինի անմիջական և ազդու դարման մը ընդդէմ մաղձոտութեան։ Մեծ հաւատ չունիմ լուծողական դեղերու վրայ, ուստի եւ շինեցի Դեղահատ մը որ զօրաւոր եւ ազդու դարման մ'է, եւ կոչեցի

ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏ

Առողջութեան իսկութիւնն իսկ են, եւ այն մեծագոյն շնորհն զոր Գիտութիւնն ըրած է մարդկութեան։

Ջղախտութեան, Անզօրութեան, Ընդհանուր յոգնութեան, Ախորժակի պակասութեան, Գլխացաւութեան համար, Տոքթոր Հէյտոքի Նոր փայծեղնի դեղահատերն ամենազդու դարմանն են։

Մէն մի սրուակ կը պարունակէ քսան դեղահատ։ Գինն է 25 սէնթ։ Կը ծախուի ամեն դեղավաճառաց քով։

Տարակուսող անձինք կրնան, փորձի համար, ՁՐԻԱԲԱՐ ստանալ այս Դեղահատներէն սրուակ մը, եթէ մեզ ղրկեն իրենց անունն եւ հասցէն։

Թղթատարական տոմս մը ղրկել «փայծեղնն եւ իւր գաղտնիքը» խորագրով տետրակին։ Հարկ եղած տեղեկութիւնները կը տրուի ամենուն։

ՀԷՅՏՈՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Նիւ-Եորք, Մ. Ն.

ԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒ՛Ն —կը խնդրուի դեղավաճառներէն ուշադրութիւն ընել որ Ճ. Հ. Ֆրանսիսի, որ միակ Գործակատարն է, ստորագրութիւնը գրուած լինի։ Հակառակ պարագայի մէջ, դեղահատները կեղծ են։

ՔԻՒՆԱՐԴ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամսը երկու անգամ կը բանին Լիվէրբուլի և Միջերկրականի միջև.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ածլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէփփօ	3,000	Նամթ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Պալչեք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սկիթիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակոսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Չեմերարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Քետար շոգենաւը, նաւապետ Ռայթ, ամսոյս 27ին Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի Տէսէ-ալասճի ճամբով։

Թրինիտատ շոգենաւը, նաւապետ Ճոնէս, Լիվրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունել Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ոևէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ

Գործակատար

Թիւ 1 Քիւչիւք Հայկլ

փաշա խան Ղալաթիա

511

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրբուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրոս	4000	Նեֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Սեսոսդրիս	3250	Ագլաննդիք	1700
Թիպս	3250	Լոգիւս	800
Մակտալա	3250	Օլինտա	800
Մարիոթիս	3250	Սեսիլ	700

Բերա շոգենաւը, նաւապետ Ֆորիսթըր ամսոյս դէպի 20ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹԸԼ և ԸՆԿ.

Մէյտանճըգ փողոց,

Ուիթըլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

515 31, Ճէյմս Սդրիթ, Լիվրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Բօլիի միջև կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ'Արմէնի որ յուլիս 15ին Մարսիլիայէն և յուլիս 22ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ'Անաթոլի որ յուլիս 24ին պիտի մեկնի։

Ուղեւորք և ապրանք ընդունուին

Նաւողչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԻՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ

516 Մահմուտ փաշա փողոց, Թիւ 141

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրբուլի, Միջերկրականի և Սեւ ծովու միջև կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պլէյս
Աֆրիքա	2,500	Ռոճըրս
Արքատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ռէյկս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուլմէլիա	2,800	Ֆօթըրքիլ

Բլանբէն շոգենաւն ամսոյս 20ին կը մեկնի մայրաքաղաքէս։

Մասէտոնիա շոգենաւն ամսոյս 27ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.

513 Գործակալ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Սեւ ծովու

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լեբանտօ	4,500
Անճելօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարսալա	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթելլօ	5,000
Գէյլր	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիլէօ	2,500	Օդրանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բաւֆֆալօ	1,200
Գոմօ	2,700	Բալթիմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բաօդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Րիգօ	2,800
Իրաքօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիգանօ	2,200	Սաֆֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոտոն	2,200	Սորէնտօ	4,300
Չանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրտ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիօտօ	2,300	Քամպօ	3,600
Քէլօ	2,000	Վէնէտօ	1600
Քօֆօ	2,200	Ջէվրա	3,000
Լէօ	2,000	Ջէրօ	41,0

Տրուտօ շոգենաւը, նաւապետ Տուբլառ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասած, պարպած և յԾովէսա ուղեւորած է։

Սալէրնօ շոգենաւը, նաւապետ Ռոճըրս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 7ին, և ամսոյս 24ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻՒ ԸՆԿ.

Գործակալ

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

514

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվէրբուլի և Սեւ ծովու միջև.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իլլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իսդրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիպիոն	800
Տուրոյ	700	Օբորթոյ	700
Էճիբշըն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Լէսպիան շոգենաւը, նաւապետ Պօլ այս առաւօտ Լիվրբուլէն աստ հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Նէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէարք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.

Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք

Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.

Մալդա, Ա. Քամիլէրի.

Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտադոյ.

Զմիւռնիա, Պ. Ուիդօլ և ընկ.

512

ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ըստ բանի յաճախորդաց կերեւի թէ խանութպանք ոմանք անվայել սովորութիւն ըրած են իրենց վաճառատունը Մինասեան Ամերիկեանվաճառատան ճիւղը կոչել, յաճախորդ շահելու նպատակաւ, երբ չգիտցողներու կողմանէ իրենց հարցուի Ամերիկայի վաճառատան ուր լինելը։ Վասն որոյ առ ի զգուշութիւն Ս. Մ. Մինասեան և ընկերք պատիւ կը համարին ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Ամերիկեան վաճառատունը, որ հաստատուած է 1852ին, բարձր չէնք մի է եւ կը գտնուի ի Ղալաթիա Բէրչէմպէ Փազարի մօտ Եէնի ճամի կոչուած մզկիթի դռներէն միոյն կից, եւ թէ յայլուր ի Ղալաթիա ի Բերա և կամ Պոլսոյ կողմը ճիւղ չունի։

ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ

Նաւագոյն տեսակը կը ծախուի Ս. Մ. Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Բէրչէմպէ բազարի մօտ Եէնի ճամիի դրան կից։

Վերոյիշեալ ներկի գործածութեան եղանակը շատ դիւրին, արդիւնքը վայրկենական ու խիստ գոհացուցիչ եւ գոյնը միանայուն ու բոլորովին բնական է։ Գնողները կը վկայեն թէ ուրիշ ներկերու անմաքրութենէն ու ոմանց խակ գարշելի հոտէն ձանձրացած ըլլալով, սկսած են գործածել այս ներկը որով շատ գոհ եղած ու նեղութենէ ազատած են, ուստի ոչ մէկ ներկ ասոր պատուականութեանը կը հաւասարի։ Ներկի կարօտութիւն ունեցողները թող հաճին փորձել։ Կը ներկէ սեւ կամ շագանակագոյն, մորթը չաղտոտեր ու վնասակար նիւթը չպարունակեր։

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

Պ. Տիմիթրիոս Սթամթի, տէր վերոյգրեալ Մթերանոցին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան և իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ իւր վաճառատան մէջ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ ամենագեղեցիկ և կատարելապէս հաստատուն կարասիներ, ինչպէս Հոլանտայի ալմարներ, Ճոխ օթոցներ, Ամեն տեսակ լուացարաններ (լաւարո), Զանազան յենարաններ, Հանգստաւէտ բազկաթոռներ, ևն, ևն։

Այս ամեն կարասիներն ի վաճառ հանուած են

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Վաճառատունս նոյնպէս յոյժ աժան գներով ամեն տեսակ կարասիներ կը շինէ յանձնարարականաւ։

506

ՕՍՊՕՐՆԻ ՅՈՐԵՆ ՀՆՁՈՂ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆ

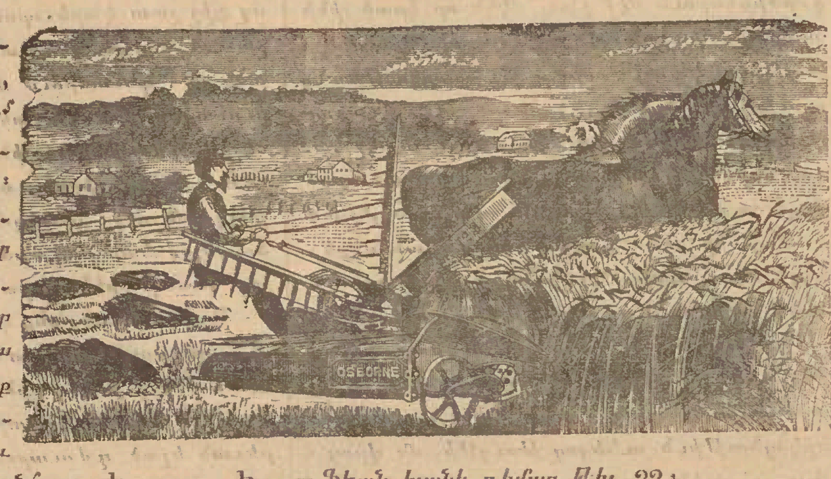

Օրը 88,000 քառակուսի կանգուն, այսինքն 55 դէօնիւմ կը հնձէ, ծանրութիւնն է 280 օխայ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր գործակատար Մկրտիչ և Յովհաննէս Մուրատեան եղբարք Կալաթա Եօրկանճըլար ճառաչէսի թիւ 70 և Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօգուշը, Նուսուֆեան խանի դիմաց թիւ 22։

ՆՈՐՏՏՍԱՅՁԷ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՀԱՄՊՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան։

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՓՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ

505

Ընդհանուր ձեռնարկութիւն

խողովակաց զետեղման և ջրոյ բաշխման, Գրասենեակք

ԽՈՂՈՎԱԿԱՑ ԸՆԴՀ. ԶԵՏԵՂՈՒՄ

ՔԱՂԱՔԻ ԵՒ ԳԻՒՂԻ ՏՈՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՋՐՀԱՆՔ
ՈՌՈԳՄԱՆ ԳՈՐԾԻՔ
ԱՂԲԻՒՐՔ
ՇԱՏՐՈՒԱՆՔ
ՋՐԱԲԱՇԽԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԼՈԳԱՐԱՆԻ ՍԵՆԵԱԿՔ
ՋՐԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԴՈՒՋԱՐԴԻ ԽՈՒՑՔ
ՀԱՆԴԵՐՁԱՏՈՒՆՔ
ԾՈՐԱԿԱՑ ԶԵՏԵՂՈՒՄ
ՀՐԴԵՀԻ ՀԱՄԱՐ ԾՈՐԱԿՔ

ՁԵՌՆԱՐԿՈՒՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՋՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ժ. ՏԱԼՄԱՍ ԵՒ ԸՆԿ. Ի ՄԱՐՍԻԼԻԱ

[illegible] Թիւ 55

ԴԱՆԱԿ ԵՐԿԱԹԵՂԷՆ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ՏԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

ՊՂՆՁԷ, ՁՈՒԼԱԾՈՅ ԵՒ ԾԵԾՈՒԱԾ ԵՐԿԱԹԷ

ՊԱՐՏԷԶԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

32 Մահմուտիյէ փողոց, և

24 Բէրչէմպէ բազար Ղալաթիա

ՀԷՆՐԻԿ ԼԱՆԺ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ

ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ

ԵՒ

ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

[illegible]

509

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազդու կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղաներն և ամեն փափուկ անձինք։

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Գեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւայլն. ի մի բան, թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Պուրպօն փողոց, 14—ԼԻՈՆ

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ալիբրանտիի դեղարան Տէլլա-Սուտա, Բերա մեծ փողոց 108։

ԽԱՐԻՍԽ
ԿԵՆԱՑ, ԵԿԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆ.
Ի ՎԻԷՆՆԱ

Գործողութիւնք 1885 Մարտ ամսուն

Այս ամսուն մէջ ստացուած և ստորագրուած են 734 նոր մուրհակներ (բոլիս) որք կը կազմեն 3,461,385·— Ֆրանք ապահովագրեալ դրամագլուխ.

Բաժիններու գանձումն	2,542,745	Ֆրանք
Վճարումն մահուանց առթիւ	479,300	»

Ամփոփումն 1884 տարւոյ գործողութեանց

Ընկերութիւնն ստորագրած է 7,940 մուրհակներ որք ի միասին կը կազմեն 43,545,782·50 Ֆրանք ապահովագրեալ դրամագլուխ.

Բաժնոց գանձմունք 8,755,257·50 Ֆրանքի բարձրացած են

Վճարմունք մահուան առթիւ 1,667,087·50 Ֆրանք։

Իւր հիմնարկութենէն ի վեր, ընկերութիւնը վճարած է

Մահուանց առթիւ	32,237,662·50 Ֆր.	Համագումար
Օժտմանց առթիւ (1871-1884)	67,511,262·50 »	99,808,925 Ֆրանք

Թուրքիոյ համար ընդհանուր Ներկայացուցիչ

ՄՈՐԻՍ ՊԷՐՔԷԻ

Գրասենեակք Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Թիւ 26 գերմանական Թղթատան վրայ։

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

Insurance company

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ

Լոնտրայի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն

	Անգլ. Լիր.		
Արտօնեալ դրամագլուխ			3,000,000
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ			2,500,000
Վճարեալ »		625,000	
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ		1,592,235	
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ		3,841,194	
			6,058,429
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ		1,186,865	
Կենաց ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ		551,307	
			1,738,172

NORTHERN

Assurance company

ՆՕՐԹՀԸՐՆ

Լոնտրայի և Էպերտինի ապահովութեան ընկերութիւն

	Անգլ. Լիր.		
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ			3,000,000
Վճարեալ »		300,000	
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ		811,871	
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ		1,778,300	
			2,890,171
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ		520,206	
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ		251,572	
			771,778

Ստորագրեալն իւր բազմաթիւ յաճախորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանէ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովը Ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բնիկներու ինքզինք ներկայացնել։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնամ ընդունիլ, ինչպէս Բերայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները, գիւղերն և գաւառները։

MARITIME

Insurance Cie limited of Liverpool

Capital Lt. 500,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն

Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. Լիրա

Ծովագրեալը, շոգենաւներու և առագաստանաւերու մէջ ի վաճառքներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն տրուած է ընկերութեան կողմէ։

Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն Ղալաթա, Քօմիսիօն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամուրջ ին վրայ նայող սենեակն, առ

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար յիշեալ Ընկերութեանց

ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ԼՈՖԹԸ՛Ն ԵՒ ՋԻՄՆԷԼ
ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵԱՑ

ՔԻՒՐՔՃԻ ԳԱՓՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

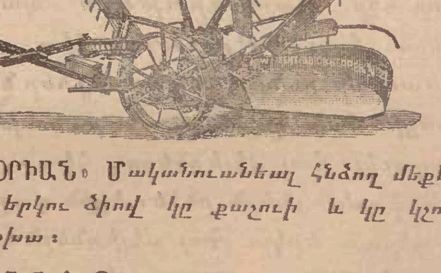

«ՕՐԻԱՆ» Մականուանեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը կշռէ 300 օխա։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը երաշխաւորեալ է։ Գնողըն երբ գոհ չիլլնի, կրնայ ետ առնուլ իւր ստակն։

502

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ